

Ikt. sz.: FVB/7-4/2012.

FVB-4/2012.
(FVB-66/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Fogyasztóvédelmi bizottságának**
2012. február 28-án, kedden, 9 óra 41 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető</i>	5
<i>A napirend elfogadása</i>	5
<i>A 2002-2010 közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló jelentés (J/5881. szám)</i>	5
<i>A lakossági devizaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/6068. szám)</i>	5
<i>Dr. Papcsák Ferenc szóbeli kiegészítése</i>	7
<i>Palotai Dániel szóbeli kiegészítése</i>	10
<i>Hozzászólások a civil szervezetek részéről</i>	12
<i>Szabó József (Hiteles Mozgalom)</i>	12
<i>Barabás Gyula (Széchenyi Hitelszövetség)</i>	13
<i>Galcsikné Erdősi Éva (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete)</i>	15
<i>Kaszai Sándor (Pertársaság a Hitelkárosultakért)</i>	17
<i>Dr. Kovács Levente hozzászólása (Magyar Bankszövetség)</i>	17
<i>Dr. Kolozsi Sándor hozzászólása (PSZÁF)</i>	18
<i>Hozzászólások a bizottság tagjai részéről</i>	19
<i>Galcsikné Erdősi Éva reflexiói (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete)</i>	27
<i>Dr. Papcsák Ferenc reflexiói</i>	28
<i>Palotai Dániel reflexiói</i>	30
<i>Döntés általános vitára való alkalmasságról, előadó állítása</i>	31
<i>A devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5842. szám)</i>	32
<i>Vita és szavazás</i>	32
<i>A devizaalapú hitelezéssel kapcsolatban felmerült problémák rendezésének áttekintése</i>	33
<i>Palotai Dániel (NGM) szóbeli kiegészítése</i>	34
<i>Kérdések, hozzászólások, reagálások</i>	34

Napirendi javaslat

1. A 2002-2010 közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló jelentés (J/5881. szám)
(Az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság önálló indítványa)
(Általános vita)

2. A lakossági devizaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/6068. szám)
(Az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság önálló indítványa)
(Általános vita)

3. A devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5842. szám)
(Kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)

4. A devizaalapú hitelezéssel kapcsolatban felmerült problémák rendezésének áttekintése
Meghívottak:
Nemzetgazdasági Minisztérium képviselője
Magyar Bankszövetség képviselője
Devizahitelesekét képviselő szervezetek képviselője

5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Simon Gábor** (MSZP), a bizottság elnöke
Szabó Zsolt (Fidesz), a bizottság alelnöke

Boldog István (Fidesz)
Fejér Andor (Fidesz)
Földesi Gyula (Fidesz)
Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)
Mágori Józsefné (Fidesz)
Örvendi László (Fidesz)
Dr. Selmeczi Gabriella (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Spaller Endre (KDNP)
Tóbiás József (MSZP)
Tóth Csaba (MSZP)
Balla Gergő (Jobbik)
Z. Kárpát Dániel (Jobbik)
Ertsey Katalin (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Zsigó Róbert (Fidesz) Szabó Zsoltnak (Fidesz)
Simonka György (Fidesz) Boldog Istvánnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Papcsák Ferenc, a 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság elnöke
Szabó József, a Hiteles Mozgalom egyik alapítója
Barabás Gyula elnök (Széchenyi Hitelszövetség)
Galcsikné Erdősi Éva (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete)
Kaszai Sándor (Pertársaság a Hitelkárosultakért)
Dr. Kovács Levente, a Magyar Bankszövetség főtítkára
Dr. Kolozsi Sándor igazgató (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelet)
Sütő Ágnes kommunikációs és marketingvezető (Magyar Bankszövetség)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 41 perc)

Elnöki bevezető

SIMON GÁBOR (MSZP), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Tisztelettel köszöntöm a Fogyasztóvédelmi bizottság ülésén megjelent országgyűlési képviselő kollégákat, bizottsági tagokat, képviselő asszonyt, képviselő urakat, valamint a napirendhez érkezett előadókat, illetve a napirend vitájában, a konzultációban részt venni kívánó szakembereket, civil szervezeti képviselőket, illetve a kormányzati szervezetek képviselőit!

A mai bizottsági ülésünknel az első lépés a határozatképeség megállapítása. A bizottság határozatképes, a frakciók kormánypárti és ellenzéki oldalon is magukat képviseltetve hozzájárulnak ahhoz, hogy érdemi munkát tudjunk ma elvégezni.

A második döntésünk a napirend elfogadása. Az eredetileg kiküldött napirendnek megfelelően haladunk. A bizottsági ülésen részt vevő szakértők kedvéért mondom, hogy a magyar parlament Házsabályának értelmében vannak bizonyos rituálék, amelyeket a bizottsági ülésen elvégzünk – gyakorlott bizottságiülés-látogatók tudják, hogy ez így van –, és e rituálék közé tartozik a napirend elfogadása is. Az eredetileg kiküldött napirendi javaslatnak megfelelően haladunk, amelyben öt napirendi pontot jelöltünk meg.

Az 1. napirendi pont a 2002-2010 közötti lakossági deviaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló, J/5881. számú jelentés, az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság önálló indítványa. Ennek megtárgyalása és az általános vitára való alkalmasságról való döntés jelenti a napirendi pont keretében a teendőnket. A 2. napirendi pont a lakossági deviaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló, H/6068. számú határozati javaslat, ugyancsak az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság önálló indítványa. Hasonló módon a megtárgyalását követően az általános vitára való alkalmasságról fogunk dönteni, amelynek tárgyalási metódusára majd mindjárt lesz javaslatom is. A 3. napirendi pont a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXXV. törvény módosításáról szóló, T/5842. számú törvényjavaslat. Itt a kapcsolódó módosító javaslatok megtárgyalása és az azokról való döntés jelenti a munkánkat. A 4. napirendi pont a devizaalapú hitelezéssel kapcsolatban felmerült problémák rendezésének áttekintése a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Magyar Bankszövetség és a devizahitelesek képviselő szervezetek képviselőinek részvételével. Ez egy nyitott konzultáció, amelynek végén nem fogunk határozatot hozni, viszont az érintettek részvételével áttekintjük a jelenlegi helyzetet. Az 5. napirendi pont az „egyebek”.

A napirend elfogadása

Amennyiben a bizottság elfogadja a napirendet, akkor kérek ebben egy döntést. Aki a napirendet elfogadja, az kérem, ezt szavazatával erősítse meg! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A bizottság egyhangú támogatással elfogadta a mai napirendünket, tehát nincs akadálya annak, hogy hozzákezdjünk a munkához.

A 2002-2010 közötti lakossági deviaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló jelentés (J/5881. szám)

A lakossági deviaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/6068. szám)

Az előterjesztővel és a bizottságban dolgozó frakciók képviselőivel konzultálva arra tennék javaslatot, hogy az 1. és a 2. napirendi pont vitáját egyben folytassuk le, de

természetszerűleg külön-külön fogunk dönteni az országgyűlési jelentésről, illetve határozati javaslatról. Magyarán szólva az 1. napirendi pont, a 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló jelentés és a 2. napirendi pont, a lakossági devizaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló határozati javaslat egyben kerül megtárgyalásra, és a vita végén külön-külön fogunk dönteni az általános vitára való alkalmasságról.

Miután ez egy ügyrendi típusú javaslat, kérem, hogy amennyiben a bizottság tagjai egyetértenek a tárgyalási metódussal, azt támogassák. Aki egyetért ezzel, az kérem, szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A bizottság egyetértését követően akkor az 1. és a 2. napirendi pontokat egyben fogjuk tárgyalni, és azt követően fogunk dönteni.

Fejér Andor képviselő úr kért szót.

FEJÉR ANDOR (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! A kiosztott anyagok között van egy ilyen anyag, amelynek az a címe, hogy „Az Országgyűlés Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság összefoglaló jelentése tervezetének kritikája”. Mielőtt elkezdenénk az érdemi vitát, kérdezem tisztelt elnök urat, hogy mivel ezen a papíron nincs se fejléc, se aláírás, kinek a tollából származik ez, és mi a célja ennek az irománynak, hogy legalább be tudjuk helyezni a munkánkba.

ELNÖK: Konzultálva a bizottság szakértő asszonyával, tájékoztatom, hogy ez Makkos Albert szakértő úr észrevétele, és úgy került a csomagba, hogy megállapodtunk abban, hogy minden olyan szakmai észrevételt, ami a bizottsághoz bekerül, a bizottsági tagok mindenfajta szűrés nélkül megkapják, hogy érdemben találkozzanak a véleménnyel. *(Jelzésre:)* Elnézést kérek, majdnem ugyanaz tartalmilag: dr. Damm Andrea észrevétele, amit itt látunk, aki szintén szakértőként vett részt korábban a mi bizottságunk ülésén, és úgy tudom, hogy szakértői minőségben részt vett az alkotmányügyi bizottság jelentéséhez kapcsolódó vitákban is. Ennyit tudok hozzátenni, képviselő úr. Nem szűrte a bizottság a beérkezett szakmai anyagokat, hanem minden olyan civil szakmai észrevételt, ami a bizottsághoz beérkezett, szűrés nélkül, egy az egyben továbbítottunk a bizottság tagjainak.

FEJÉR ANDOR (Fidesz): Csak egy észrevételem lenne még, elnök úr. Ha kérhetnénk, a jövőben aláírással és valamilyen megjelöléssel kerüljenek az anyagok elé, mert azt gondolom, hogy érdemben így tudunk foglalkozni vele, és a dolog komolyságát is sokkal jobban alátámasztja, ha egy tényleges és nem virtuális szervezet, személy állításaival kell szembeállnunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Izgalmas napirend elé nézünk. A dolgot két megjegyzéssel szeretném zárni, és ha megengedik, akkor ezt a részét lezárjuk a bizottsági ülésnek. Ezek pdf-fájlokban vannak, ezekbe nem tudunk utólag belenyúlani, tehát mi nem tudjuk ráírni, hogy kinek az anyaga; az e-mailekben hozzá szoktuk tenni a kiküldő ablakban, hogy kinek az anyaga szerepel a kiküldött anyagban. Ennek megértését kérem, egyébként figyelni fogunk rá; ha más nem, akkor egy kis matricával feltűzve fogjuk kiadni, hogy kinek az anyaga.

E kis tisztázó beszélgetést követően fogom átadni a szót előterjesztői minőségében a javaslat elkészítőjének, ilyen értelemben dr. Papcsák Ferenc képviselő úrnak, aki az alkotmányügyi bizottsághoz kapcsolódóan ezt az albizottságot, illetve az ahhoz kötődő munkát összefogta. Azt fogom kérni, hogy mind a két benyújtott javaslatához, tehát a jelentéshez és a

határozati javaslatához is egyben legyen szíves megtenni a szóbeli kiegészítést, azt követően meg fogom kérni a kormányzat képviselőjét, hogy a kormányzati álláspontot ismertette mondja el az általa fontosnak tartottakat, utána pedig ki fogom nyitni a vitát, amelyről külön is fogok még szólni.

Úgy ítélem meg, hogy akkor elkezdhetjük a téma megtárgyalását. Dr. Papcsák Ferenc képviselő úrnak adom meg a szót. Képviselő úr, tessék parancsolni!

Dr. Papcsák Ferenc szóbeli kiegészítése

DR. PAPCSÁK FERENC, a 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság elnöke: Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök úr.

Tisztelt Bizottság! Nézzék el nekem, hogy egy picit be vagyok rekedve, és ezért megpróbálok rövid lenni. Az albizottságunk az alkotmányügyi bizottság felkérésére 2011. október 3-án – amely az első ülés volt – meghatározta a munkaprogramját, és meghatároztuk a címét és a bizottság elnevezését, amely „A 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság” címet viselte. A célunk az volt, hogy tisztázzuk, hogy kit esetlegesen milyen felelősség terhel, esetlegesen kit terhel büntetőjogi, polgári jogi, munkajogi, illetőleg politikai felelősség, illetve az akkori pénzügyminisztériumi vezetést, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét és a más, döntési pozícióban lévő személyek közül kik mit tettek, vagy mit nem tettek ebben a kérdésben.

Hogy miért fontos ez a kérdés, az azt gondolom, hogy a napnál világosabb, hiszen azt lehetett látni, hogy amíg a 2000-2001 környékén elindult úgynevezett lakáscélú kamattámogatási rendszer egy jelentős mozgást indított el a lakáspiacon, ez jelentette a lakossági hitelfelvévést, illetőleg másik oldalról jelentette az építőipar kapacitásbővülését. 2003-ban – a kormányváltást követően – az akkori kormány a költségvetési viszonyokra figyelemmel úgy ítélte meg, hogy a lakástámogatási rendszert de facto leépíti. Ez 2003-2004-re ténylegesen meg is valósult. Mivel a forintkamatok olyan szintet értek el ebben a pillanatban, hiszen nem volt mellette kormányzati vagy állami kamattámogatás, az emberek elindultak a devizahitelek felé – amelyekről természetesen már akkor is lehetett tudni, hogy magas kockázattal járnak, ámbátor alacsony kamatszintet érnek el –, ez olyan szinten ugrott meg, hogy 2008. december 31-én a lakossági devizahitel-állomány már 6552 milliárd forintot tett ki, amely az összes lakossági hitel 68,5 százalékát jelentette, amely egy elképesztő szám. Ez önmagában véve is kihatással van a költségvetésre.

Bizottságunk meghallgatta az összes érintett szereplőt. Meghatároztuk a munkatervünket, és meghallgattuk az összes akkor regnáló pénzügyminisztert: az előző, tehát az Orbán-kormány utolsó pénzügyminiszterét, Varga Mihályt ellenzéki képviselők indítványára hallgattuk meg, meghallgattuk a bankfelügyelet, tehát a Bankszövetség képviselőit is – mind a három volt elnököt, illetőleg a regnáló elnököt –, meghallgattuk a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének vezetőit, a Statisztikai Hivataltól kértünk be adatokat, tehát egy egészen széles körű tájékozódást végeztünk el, és jutottunk el arra a megállapítássorra, amelyet egyébként az anyagunk tartalmaz.

Egy nagyon fontos elemet szeretnék azért elmondani önöknek. Látható volt, hogy a költségvetés 2004-2005 környékén megroppant. Erre figyelemmel birtokunkba került egy olyan magánlevél, amelyet állampolgári kérdésre Gyurcsány Ferenc akkori miniszterelnök december 21-én címzett a polgárnak. Ez nincs benne az anyagban, hiszen mi egy korrekt áttekintő javaslatot szerettünk volna adni, amelyet valamennyi párt elfogad. Egy olyan elemzést szerettünk volna a bizottságban készíteni, amely lényegében mentesül a pártpolitikai – mondjuk úgy – csatározásoktól, és ezt csak és kizárólag a szakmai érvek alapján állítottuk össze, erre figyelemmel ez az anyag nem tartalmazza ezt a levelet, azonban

fontos, hogy ezt itt a bizottságban elmondjam. Gyurcsány Ferenc december 21-én arról tájékoztatta ezt a polgárt, hogy pontosan tisztában van azzal a kockázattal, amelyet a devizahitelezés jelent az országra nézve is, de a költségvetés fontos bevételi forrása volt fenntartani az építőiparnak azt a volumenét, amellyel a GDP-re jótékony hatással van egyrészt maga a devizahitel-felvétel a polgárok részéről, másrészt pedig ez a mesterségesen fenntartott növekedés, amit a devizahitel-felvétel az ingatlanpiacra gyakorol. Amennyiben ez nem lett volna egyébként így, akkor még drámaibb lett volna 2005 végén az ország egyenlege, tehát a 9 százalékos deficit szakértőink szerint akár a 20 százalékot is elérhette volna.

Bizottságunk elvégezte a munkáját: az alkotmányügyi bizottság albizottságában ezt a jelentést egyhangúlag fogadtuk el. Az alkotmányügyi bizottság is megtárgyalta, ott nagy többséggel fogadtuk el, és megállapítottuk a magyar kormányok, az államapparátus és a független intézmények felelősségét. Itt nagyon fontos megemlíteni azokat a pénzügyi szervezeteket felügyelő szervezeteket, így a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét, illetőleg a Magyar Nemzeti Bankot, amely speciális helyzetben volt. Nem volt az véletlen, hogy az indítványomra – amelyet az Európai Bizottság kifogásol –, hogy ezt a két intézményt, a PSZÁF-ot és a Nemzeti Bankot vonjuk össze... Nincs ez másként más országokban se egyébként, nagyon sok országot lehet mondani, ahol a nemzeti bank és a pénzügyi szervezetek állami felügyelete egy egységet alkot. Maga Simor András az elnök úr is elmondta, hogy abban az esetben, ha a Nemzeti Banknak meglelt volna a pénzügyi szervezetek, tehát a bankok feletti felügyeleti jogosítványa, akkor nyilvánvalóan beavatkozott volna. Miután ilyennel ők akkor nem rendelkeztek, csak jelzéssel tudtak élni mindig az éves jelentésükben; itt a stabilitási jelentésekre gondolok.

A PSZÁF akkori elnöke viszont elmondta, hogy nekik igazából nem voltak törvényi lehetőségeik, hiszen ma alkotmányos szervvé tettük, tehát a 2010-es kormányváltás után a PSZÁF-nak már megvan az a beavatkozási lehetősége, hogy esetleg beavatkozzon pénzügyi szervezeteknél; akkoriban az akkor regnáló vezetőknek nem volt meg ez a lehetőségük. Ily módon lényegében az emberek jártak rosszul, és ha az emberek rosszul járnak, akkor nagyon könnyű kitalálni, hogy az állam is rosszul jár, hiszen akkor kevesebb adóbevétel érkezik; ha egy család tönkremegy, akkor az a család nyilvánvalóan nem fog az államnak jövedelmet termelni.

Ebben az anyagban tehát pontosan specifikáltuk a felelősségi szinteket, nem rejtve véka alá a bankrendszer felelősségét sem, ezt is körülírtuk, és kétségtelenül a lakosság felelősségét is rögzítettük valamilyen formában, ez teljesen természetes. Azt azért el kell mondani, az anyagból is kiderül, hogy amikor egy átlagpolgár bemegy egy pénzintézetbe, akkor nincs felvértezve abban a pénzügyi ismereti rendszerben, akivel szemben találja magát, mert jóhiszemű a bankkal szemben, de a bank soha nem fogja az ő érdekeit képviselni, hanem mindig a bank érdekeit fogja képviselni. Éppen ezért – most áttérnék a határozati javaslatokra – a 2. pontban ezt nagyon hangsúlyosnak és fontosnak tartom, hogy hangsúlyosan építsük bele az oktatási rendszerünkbe a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó részeket, főleg az általános iskolák felső tagozatai és a középiskolák tananyagába, így a pénzügyi szabályok oktatását, a banki tranzakciók minimális követelményeinek megismertetését, illetőleg a fogyasztóvédelmi jogok tanítását. Azt gondolom, hogy enélkül védtelenek a polgárok.

Csak egy példát hadd mondjak el. Ellenzéki képviselőtársam, Steiner Pál felvetette, és erről a bizottságban is többször beszéltünk: én magam ügyvéd vagyok, és azt gondolom, hogy ha egy olyan ingatlan adásvételi szerződésnél, amely mellé egy hitelt tesz egy család, jogi képviselő közreműködése kötelező, miért ne lehetne kiterjeszteni a jogi képviseletet egy banki tranzakcióra is, hiszen akkor ebben a banki tranzakcióban – amely nagy összegű, jellemzően több millió forintról szól –, vegyen részt akár jogi képviselő is. Ezeket a kérdéseket én

fontosnak tartottam. Fontosnak tartjuk a határozati javaslatok között – ez az 1. pont, nem véletlenül – a magánecsőd jogintézményének bevezetését. Ez nem újdonság egyébként, az elmúlt ciklusokban is többször felmerült. Azt gondolom, hogy indokolt lenne ezt a jogintézményt kidolgozni, kimunkálni; a kormány is egyetértett ennek az intézménynek az esetleges kimunkálásával, illetőleg az ezzel kapcsolatos egyeztetések kérdésével.

Kérdésként merült fel a forintosítás problematikája. Úgy látom, hogy a napirendek között a 3. napirendi pontban erről is lesz szó. Nem szeretnénk volna, ha párhuzamosság van a két anyag között. Ez egy országgyűlési határozati javaslat, amely egy ajánlást fogalmaz meg a kormány számára arra vonatkozóan, hogy mit tegyen a jövőben, miközben egyébként törvényi szabályozás szintjén a kormány kísérletet tesz arra, hogy kezelje ezt a kérdést. Azért azt ne rejtjük véka alá, hogy az ország pénzügyi helyzete nem a legjobb ebből a szempontból a gazdaság helyzete miatt, tehát a kormány, illetőleg az Országgyűlés csak olyan kötelezettséget tud bevállalni, amit felelősen be tud vállalni a polgárai iránt. Amit eddig megtett a kormány, az azt gondolom, hogy önmagában véve dicséretes; minden, amit teszünk, az szerintem egy plusz.

A hitelközvetítés kérdése egy fajsúlyos dolog volt, a bizottságban is többször elhangzott, de azt gondolom, hogy kifejezetten – és most nézzék el ezt a személyes megjegyzést – szánalmas volt az itthon működő pénzintézeteink számára, hogy pedagógusok másodállásban közvetítettek nagy értékű lakossági és fogyasztási hiteleket. Hogyan engedhette meg az akkori állami szervezetrendszer azt – most nem a pedagógusokról, hanem a hitelközvetítő rendszerről beszélek –, lehetetlen egy olyan állapot egy országban, hogy másodállásban adnak embereknek többmillió hitelt, miközben itt nagyon szigorú szabályoknak kell meg kellenniük. Ezek nem voltak meg sajnos, és ennek a kérdésnek az ügynöki szervezetek viszonyát, illetőleg a hitelfelvevők közötti viszonyát is javasoljuk felülvizsgálni, illetőleg megvizsgálni. Ez a pénzügyi szolgáltatásközvetítőre is vonatkozik. Gyakran előfordult az is a hitelközvetítési rendszerben, hogy a bankoknak valamilyen off-shore háttérű pénzügyi szolgáltató cége biztosította. Sajnos úgy néz ki, hogy ők ezekből a rendszerekből kiesnek, tehát velük is kell kezdenünk valamit. Több ezerre tehető azon hitelvevők száma, akik nem közvetlenül a bankoktól, hanem pénzügyi szolgáltatóktól vettek fel hitelt, amelyek valamilyen formában az adott pénzintézethez, de nem szigorúan az ő munkaszervezetükhöz tartoztak, és az emberek sajnos itt is jóhiszeműek voltak. Ha valaki tájékoztatja őket erről, hogy egy kockázatos dolog egy ilyen társaságtól hitelt felvenni, akkor talán most könnyebb lenne a helyzet.

A bizottság témakörével összefüggésben itt a versenyfelügyeleti hatóságokkal való együttműködésnél nem tapasztaltunk arra vonatkozó – mondjuk úgy – utalást, tény, adatot, amely szerint akár a versenyfelügyeleti állami hatóság, akár a fogyasztóvédelmi főhatóságaink, akár a PSZÁF együttműködtek volna az elmúlt nyolc évben, tehát az előző kormányzati ciklus alatt ezekben a kérdésekben. Különösen kiemeljük azt, hogy itt a hatóságok tevékenységét össze kell hangolni, és a jövőre nézve egy összehangolt és átgondolt rendszerben kell kialakítani az ellenőrzési normáikat.

Röviden ennyit szerettem volna elmondani. Kérem a tisztelt bizottságot, hogy ezt általános vitára tartsák alkalmasnak, hogy a parlamentben megvitathassuk. Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő úrnak az albizottság vezetőjeként megtett szóbeli kiegészítéseket.

Megkérem Palotai Dániel főosztályvezető urat a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről mint kormányzati képviselő, hogy röviden mint a két napirendi ponthoz fűzze hozzá a gondolatait, és azt követően fogjuk megnyitni a vitát. Főosztályvezető úr, parancsoljon!

Palotai Dániel szóbeli kiegészítése

PALOTAI DÁNIEL (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Az Országgyűlés Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága február 13-án benyújtotta a lakossági devizaeladósodás okairól, annak feltárásáról és az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló jelentését, amelyet képviselő úr széles körűen ismertetett, ezért én most nem térnék ki ennek részleteire.

Annak érdekében, hogy a jelentésben szereplő javaslatok nagyobb hangsúlyt kapjanak, a bizottság úgy döntött, hogy azokat országgyűlési határozati javaslat formájában terjeszti az Országgyűlés elé. Az indítvány tervezetét az alkotmányügyi bizottság előzetesen megküldte a Nemzetgazdasági Minisztérium részére. A minisztérium néhány észrevételt, módosító javaslatot is tett, amelyet a bizottság figyelembe vett, és ezt az átírt indítványt nyújtotta be az Országgyűlés részére, amelyet képviselő úr most ismertetett. Az indítvány a kormány és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére állapít meg feladatokat.

A kormány részére ezek közül a legfontosabb feladatok a következők. Vizsgálja meg a magáncsőd jogintézményének bevezetését, valamint építse be a pénzügyi ismeretek oktatását az iskolák tananyagába. Ezen kívül vizsgálja meg a pénzintézetek és a hitelközvetítők viszonyát, a hitelfelvevők ezekhez való viszonyát, továbbá vizsgálja meg a devizahitelek megsegítése érdekében hozott intézkedések hatályosulásának vizsgálatát is, és szükség szerint kezdeményezze azok módosítását. Kezdeményezze a hitelközvetítőkre 2011-től alkalmazandó jogszabályok hatályosulásának vizsgálatát, szükség esetén azok módosítását. A hitelfelvevők megfelelő információhoz juttatása érdekében az Európai Unió lakóingatlanokhoz kapcsolódó hitelmegállapodásokra vonatkozó irányelvtervezet egyes részeinek átvételét vizsgálja meg. Végezetül pedig a futamidő alatt bekövetkező negatív változások ellen olyan eszközök megvizsgálását javasolja, mint például a munkahely elvesztéséhez kapcsolódó hitelfedezeti biztosítás. Az indítvány 2. pontja felkéri a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét, hogy a feladatait hangolja össze a versenyfelügyeleti hatóságokkal, valamint végezzenek közös vizsgálatokat, különösen a hitelek árazását illetően.

Ezeket összefoglalva a tárca áttekintette az indítvány által a kormány, illetve a PSZÁF részére kijelölt feladatokat, amelyekre az indítvány az érintettek számára augusztus 31-ei beszámolási kötelezettséget is előír. Mind a felsorolt feladatokkal, mind pedig a vizsgálatok elvégzésével egyetértünk, azok támogatását javasoljuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen főosztályvezető úrnak. *(Dr. Papcsák Ferenc: Egy dolgot mondhatnék, elnök úr?)* Tessék parancsolni!

DR. PAPCSÁK FERENC, a 2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges kormányzati felelősséget vizsgáló albizottság elnöke: A jelentést nagy többséggel fogadta el a bizottság: a határozati javaslatokat valamennyi párt támogatólag nyújtja be, tehát a határozati javaslatokban egyhangúság volt, minden párt – a Jobbik is és mindenki – támogatta.

ELNÖK: Köszönöm szépen az iránymutatását a szavazati hajlandóságra. Valami hasonlóra biztos számíthatunk itt is, természetesen nem megelőlegezve a vitát. Úgy haladnánk, hogy első körben a bizottsági tagoknak adom meg a lehetőséget, hogy kérdéssel, észrevétellel élve formálják a gondolkodásunkat. Azt követően kinyitjuk a vitát, az előzetesen jelentkező, devizahitelesek képviselő civil szervezetek röviden tehetnek megszólalásokat, utána reagálási körre adok lehetőséget mind az előterjesztő képviselőjének, mind a kormányzati szereplőnek, aztán a végén döntéseket fogunk hozni mind a jelentés, mind az országgyűlési határozati javaslat ügyében. Ez lenne a haladásunk módja.

Felteszem a kérdést, hogy a bizottság tagjai közül ki kíván akár kérdéssel, akár megjegyzéssel vagy akár a frakciójának az álláspontjával kapcsolatban megszólalni. A vitát egyben folytatjuk le, de ahol esetleg egy-egy jelentés vagy egy-egy, a határozati javaslatához kapcsolódó állásfoglalás van, ott kérem, hogy jelezze a megszólaló, hogy melyikre vonatkozik az esetleges szavazási metódus, amit a frakció képviselni fog. Ennek jegyében ki az, aki szólni kíván? Felváltva fogunk haladni: ellenzéki, kormánypárti vagy kormánypárti, ellenzéki képviselő, ahogy az adott kérdés jelentkezési sorrendje megvan.

Ki kíván szólni? (*Jelzésre:*) Spaller képviselő úré először a megszólalás lehetősége, őt pedig ellenzéki képviselőtársunk fogja követni. Képviselő úr, parancsoljon, öné a szó.

SPALLER ENDRE (KDNP): Köszönöm a lehetőséget, hogy elsőként szólalhatok meg. Mindenekelőtt köszönjük szépen a bizottságnak, hogy ezt a rendkívül színvonalas munkát letették az asztalra. Ezt nem szeretném se kommentálni, sem méltatni, egyetlenegy véleményt szeretnék elmondani, ez pedig az, hogy az emberek nem voltak felkészülve arra, hogy a devizahitelezéssel mint problémával foglalkozzanak; nem voltak felkészülve a kockázatokra, hogy ez esetleg majd később problémát fog jelenteni. Az a kérdés, hogy hogyan lehettek volna felkészülve, az én válaszom pedig erre az, hogy sehogyan. A probléma valószínűleg nem is itt van, hiszen ahhoz, hogy az emberek egy valós kockázatelemzést elvégezzenek, nagyon komoly gazdasági, közgazdasági ismeretekkel kellett volna rendelkezniük.

Egy előadás jut eszembe, ami még a pénzügyi válság kitörésének az elején volt, amit Járai Zsigmond tartott, ahol többen kérdezték tőle, hogy tulajdonképpen hol is fog megállni a svájci frank árfolyama. Ő állította, hogy nagyon súlyos dolog lenne, ha a 180-as árfolyamot átlépné a forint, és azt valószínűsítette, hogy ilyen nem lesz. Lehet látni azt, hogy még hozzáértő emberek se tudják mindig rendesen kalkulálni ezeket a kockázatokat. Az egyetlen megoldás valószínűleg az lett volna, hogy a bankok nem háríthatják át teljes mértékben a terheket az emberekre. A terhek alatt a kockázatokat is értem. Ha a bankok kötelezve lettek volna arra, hogy bizonyos kockázatokat ők maguk viseljenek, akkor biztos egy komolyabb kockázatelemzést hajtottak volna végre, és jobban meg tudták volna mondani annak az ügyfélnek, aki hozzájuk fordul, hogy ő fogja-e tudni fizetni ezt a hitelt vagy nem, és ha nem, akkor természetesen ezért a bank is vállalta volna a felelősséget. Azonban – és ebben egyértelmű a kormányzati felelősség – abban az elmúlt nyolc évben ilyen típusú tehermegosztást a kormányzat nem várt el a bankoktól, ezért a bankok minden, de minden kockázatot az emberekre terheltek, azt gondolták, hogy bárkinek odaadhatják ezt a hitelt, hiszen aztán majd végül valahogy úgyis visszakapják a pénzüket.

Azt gondolom, ez volt az a nagy hiba, ami ebben az egész rendszerben elkövetődött, ez volt az, ami miatt ez a hitelezés annyira nagy problémát jelent ma. A jövőre nézve szerintem az egyik legfontosabb tanulság pedig pontosan az, hogy igenis, rá kell kényszeríteni a bankokat arra, hogy megosszák a terheket, megosszák a devizahitelezés meg úgy általában bármiféle hitelezés kockázatát, és annak egy terhet a törvény ereje által igenis nekik kell vállalniuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt szót adnék, ha jól értem, Fejér Andor képviselő úr ügyrendi javaslatot kíván tenni. Tessék parancsolni, képviselő úr!

FEJÉR ANDOR (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Az lenne az ügyrendi javaslatom, hogy hallgassuk meg a civil szervezeteket is, és azt követően kerüljön sor a vitára, ugyanis úgy egy mélyebb merítésből tudunk nekilátni a munkának. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Azért vagyok bizonytalan a helyzetben – egyébként szívemnek kedves a javaslat –, mert korábban pont a kormánypárt kérte azt, hogy fordítva történjen: a civileket a végén hallgassuk meg, és előtte a bizottság tagjait. Ha van erre szándék, hogy így haladjunk, akkor nekem ebben nincsen aggályom. Nézek itt az ellenzéki oldalon ülő képviselőkre is... Helyesebb lett volna, ha Spaller képviselő úr hozzászólása előtt hangzik el ez az ügyrendi javaslat, de méltányolom.

Ügyrendi javaslat volt, tehát akkor így fogunk erről dönteni. A javaslat az, hogy az eredetileg elfogadott tárgyalási módszertől eltérően most a civil szervezetek képviselőit hallgatjuk meg, aki szólni kíván, és utána fognak a bizottság tagjai bekapcsolódni. Aki ezzel a javaslattal egyetért, az kérem szépen, hogy most szavazza meg! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Jó javaslat.

Akkor viszont most szeretném kérni, hogy azon civil szervezetek, aki kifejezetten ehhez a napirendi ponthoz, tehát nem a konzultatív, nyitott konzultációs napirenden általuk gondolt elmondandókhoz, hanem ehhez a ponthoz kíván szólni, az jelezze, szót fogok adni maximum öt percben, és azt követően nyitjuk ki a vitát. Kézfelemeléssel jelezze, aki szólni kíván. *(Jelzésre:)* Egyelőre három jelentkezést látok. Kinyitjuk a vitát.

Először Szabó úrnak adom meg a szót. Ertsey képviselő asszony mellett van lehetőség, hogy egy mikrofonhoz hozzáférjünk, egymást váltva. Azt kérem a hozzászólóktól, hogy a nevüket, az általa képviselt szervezetet legyenek szívesek bemondani, én pedig nézem az időt. Szabó József úr, tessék parancsolni, öné az első megszólalási lehetőség. Úgy láttam, hogy most talán öt hozzászólás van, azt követően pedig a bizottsági tagoké a lehetőség. Így fogunk haladni.

Hozzászólások a civil szervezetek részéről

Szabó József (Hiteles Mozgalom)

SZABÓ JÓZSEF (Hiteles Mozgalom): Szabó József vagyok, a Hiteles Mozgalom egyik alapítója. Köszönöm a lehetőséget, hogy elmondhatom a véleményünket. Szeretnék egyetlenegyszerű hitelszerződésből egy-két pontot felolvasni, ismertetni azért, mert amikről eddig szó volt, az a jelentések alapján mindig úgy alakult ki, hogy egy pénzügyminiszter, egy PSZÁF-elnök elmondta a véleményét, de szerintem nem árt, ha megismerjük, hogy amiről vitázunk, azok a mindennapi életben hogyan jelentkeznek.

Először is, amit már múlt héten is említettem, hogy a deviza és a devizaalapú hitelezés különbsége hogyan jelenik meg a szerződésekben: „A bank a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós devizaeladási árfolyamon kiszámított svájci frank összeget fordít az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére.”. Ugyanebben a szerződésben: „A bank a kölcsönt forintban folyósítja, ezt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott, a bank hirdetményében hivatkozott, devizavételi árfolyamon kiszámított svájci frank összegben tartja nyilván.”. Nyilvánvalóan egy szerződésen belül nem lehet az, hogy az egyik pontban devizaalapú hitelnek, a másik pontban pedig devizahitelnek van a szerződés feltüntetve.

A PSZÁF honlapja egyértelműen megállapítja, hogy a devizaalapú hitel olyan hitel, ahol a folyósítás és a törlesztés forintban történik, de devizában van meghatározva a hitelösszeg és a törlesztőrészlet. A devizahitelnél a folyósítás és a törlesztés is ténylegesen devizában történik. Hasonlóképpen különválasztja ezt a 83/2010-es számú kormányrendelet: devizahitel a forinttól eltérő pénznemben folyósított és törlesztett hitel, devizaalapú hitel pedig a devizában nyilvántartott, de forintban folyósított vagy törlesztett hitel. A bankok gyakorlatilag nem hajlandók arra, hogy a korábbi álláspontjukat felülvizsgálják, a devizaalapú hiteleknél is felszámolnak árfolyamkülönbséget, illetve amikor a hitelt folyósították, akkor a kölcsön összegét devizakonvertálási árfolyammal, nem pedig devizaárfolyammal számolták ki. A kettő között több százaléknyi különbség van; adott hitelek esetén ez lehet több százezer,

akár közel egymillió forint is, amivel most többet kell kifizetni, illetve ennek megfelelően a törlesztőrészek is visszamenőleg módosulnának.

Kamatemelés – ez lenne a 2. pont. A szerződésben egyértelműen le van írva, hogy a bank a kamat és a kezelési költség adós számára kedvezőtlen változtatására akkor jogosult, ha a tőke- és a pénzüpi kamatlábak változása, a bank forrásköltségeinek változása ezt szükségessé teszi. Az már nyilvánvalóan közismert az eddigi szakértői anyagokból, hogy a svájci frank háromhavi LIBOR-ja lecsökkent 2 százalékról 0,2 százalékra, ezzel egy időben a bankok pedig emelték a kamatot 4 százalékról 6-6,5 százalékra, tehát az egyik feltétel nyilvánvalóan nem igaz, nem lehet a pénzüpi kamatlábak változására hivatkozni.

A másik a bank forrásköltségeinek változása. Mivel 2008-ban a bankok rekordszintű nyereséget értek el szinte kivétel nélkül, milyen forrásköltség-emelkedés okozhatta a kamat emelkedését, ha a bankok a legtöbb nyereséget értek el az előző évekhez képest? Egyértelmű, hogy ez a bank, illetve a többi bank sem tartotta be ezt a szerződési pontot. Felmerül a kérdés – és a Ptk. most ad egy eligazítást –, hogy lehet-e visszamenőlegesen módosítani egy élő szerződést, tehát ha van egy olyan szerződésünk, amelyben a kamat és a kezelési költség emelésére csak két feltétel van, akkor hozhat-e a parlament egy olyan törvényt, olyan jogszabályt, amely mondjuk 3. és 4. pontban lehetővé teszi a bankok kamat- és a költségemelését. Véleményünk szerint ez csak akkor lehetséges, ha az ügyfelek ehhez kimondottan hozzájárulnak írásban, mert oly mértékben módosulhat, változhat meg a szerződés, amely alapján egy olyan szerződést az ügyfelek alá sem írtak volna. Gyakorlatilag az történt adott esetben, hogy amikor a bankok eladták a hitelt, akkor svájci alapon volt 2 százalék, eladták a hitelt 4 százalékkal, ha akciós kamatozással adták el, akkor pedig eladták nullszaldóval, tehát 2 százalékos svájci LIBOR mellett eladták a hitelt 2 százalékos üzleti kamattal, és utána szépen felemelték 6 százalékra. A THM-ről múlt héten beszéltem, ott majd várom a PSZÁF válaszlevelét. *(Az elnök pohara megkocogtatásával jelzi az időkeret leteltét.)*

A kockázatokról. A kölcsön folyósításának együttes feltételeiről ezt írja a szerződés: „Az adós a devizafinanszírozás kockázata című nyilatkozatot aláírta, és a bank részére benyújtotta”. Mit tartalmaz a szerződés? „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól”. Véleményünk szerint az általános kockázat a jogszabály kikerülése. Nem az volt a banknak előírva, hogy egy általános kockázatról adjon tájékoztatást, hanem az volt előírva a banknak, hogy tételesen számolja ki, hogy ha az árfolyam vagy a kamat változik, az milyen módon fogja változtatni az ügyfél törlesztőrészletét. Lejárt az időm; a többit majd később. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a megértését. Továbbadnám a szót. Az lenne a javaslatom, hogy most sorban a civil szervezeteket képviselők, illetve szakemberek szólalnak meg, a kör végén a Bankszövetségnek és a PSZÁF-nak adom meg a lehetőséget, ha ebben a körben szólni kívánnak, és akkor utána jönnek a képviselők. Nagy türelmet és megértést kérek mindenkitől, hiszen ha ezt a haladást választottuk, akkor ennek nyilvánvalóan az a velejárója, hogy legyen türelmünk meghallgatni mindenkit.

Barabás Gyula úr!

Barabás Gyula (Széchenyi Hitelszövetség)

BARABÁS GYULA elnök (Széchenyi Hitelszövetség): Barabás Gyula vagyok a Széchenyi Hitelszövetségtől. Én azért látom ebből a vizsgálati anyagból is az elmúlt időszakban azokat a módosításokat, amivel jóindulattal, jó szándékkal próbálnak politikusok ehhez a témához hozzájárulni, hogy erőteljesen izzadságszaga van. Leginkább azért van ez az érzésem vagy ez a meglátásom, mert egy alkalmatlan pénzügyi terméket szeretnének valahogy úgy helyrehozni, hogy ez mégiscsak alkalmas legyen az adósoknak, alkalmas legyen a banknak, és alkalmas legyen az államnak. Ezzel teljesen egyértelmű számomra, hogy ez

nem nagyon fog működni, legalábbis azoknak az elképzelései szerint, akik úgy gondolják, hogy ezt a problémát meg lehet oldani. Ez nagyságrenddel nagyobb probléma, és különösen azért, mert a vizsgálatok – ahogy képviselő úr is említette – túlságosan csak egy irányban, a jelzáloghitelek területére koncentrálnak. Ugyanezek a termékek megtalálhatók a gépjármű-finanszírozásban, ahol viszont az égedta világon semmi nem történt, annál viszont gazdagabban fosztották ki az embereket különböző eljárásokkal. Ez nem tartozott a vizsgálatra.

A vizsgálati eredményből és elolvasva a jegyzőkönyveket, amik ott elhangzottak, azt látom, hogy itt nem volt senki hibás, vagy ha hibás volt, akkor viszont mindenki hibás volt, hiszen talán a legmarkánsabban a svájci jegybankelnököt kellene hibáztatnunk, aki 2004-ben személyes, azt lehet mondani, hogy majdnem baráti hangú figyelmeztetésben részesítette az akkori jegybanki vezetést, hogy ugyan már, tudjátok, hogy ti tulajdonképpen itt mit csináltok. Ezen a levélen kézzel írt válaszban is egyértelműen látszódik az, hogy milyen reakciót adott az akkori jegybank vezetése: köszönjük meg, pénzügyi stabilitási jelentés, és mutassuk be a sajtóaktivitást. Összességében ez volt akkor a felügyelet részéről a reakció. Hozzá kell tennem azt is, hogy 2001-ben, amikor a kamattámogatott hitelekkel kapcsolatosan a pénzügyi szakemberek a jegybankelnök társaságában arról beszéltek, hogy ez vajon milyen költségvetési terheket, milyen kockázatokat jelenthet, akkor ugyanez a jegybankelnök, aki akkor a köszönőlevelet fogalmazta meg a svájci jegybankelnöknek, annyit mondott szó szerint, hogy nem kell ettől tartani, majd jönnek az olcsó devizahitelek, és ki fogják váltani.

Ebből adódóan azt kell mondani, hogy akkor is a szerződés-kötés pillanatában, a hiteltermék kibocsátásánál nemcsak önmagában egy devizaelszámolású hitel jelent meg, hanem ezzel kapcsolatosan különböző úgymond pénzügyi innovációs termékek, ezek az úgynevezett kombinált hitelek, ahol azt kell mondani, hogy a rejtett bombák még előttünk állnak, hiszen olyan hiteltermékek esetében, ahol a tőkegyűjtést egy befektetési vagy biztosítási termékben tehetik meg az adósok forintban, a nyilvántartott tartozásuk pedig devizában van számítva, nagyon nehezen tudom elképzelni, hogy valakinek az volt az elképzelése, és belátta, beláttatta ezt az ügyfelekkel, hogy a hitelfelvétel és a hitel-visszafizetések időpontjában azonos lesz az árfolyam. Ezt nehezen tudom elképzelni, és azt is nehezen tudom elképzelni, hogy ha ezeket a szerződéseket egyébként az ügyfelek szerződés szerűen fogják teljesíteni, akkor mit fognak szólni ahhoz, amikor megkérik őket arra, hogy még 4-6 millió forintot legyen szíves befizetni, mert még ennyi a tartozása. Ezekkel szakmailag kellene foglalkozni, még hozzá minél előbb és minél gyorsabban.

Ami pedig azokkal a hírekkel kapcsolatos, ami a perekkel és a folyamatos, bár nem jogerős ítéletekkel kapcsolatosan kirajzolódik, ott bizony – ahogy itt Szabó József úr elmondta – a bíróságnak általában problémája és aggálya van a vételi, eladási árral, a kezelési költség devizaalapúságával és azokkal a szerződésekkel, ahol nem tárgyalták meg azokat a feltételeket, amelyben a kamatemelések egyoldalúan megvalósulhatnak. Valóban lehet egyoldalú kamatemelést, költségemelését végrehajtani abban az esetben, ha ezt a felek a szerződésben megtárgyalták. Sokkal nagyobb belátásra és egy olyan együttműködő programra lenne szükség, ami ezt a helyzetet valahogy rendezné, és egy következő 6-8 év alatt ezeket a termékeket megpróbálná egyensúlyba hozni az ügyfelekkel. Ha most valamilyen csoda folytán ezeket a szerződéseket valaki semmisnek nyilváníthatná, akkor a hazai bankrendszer úgy ahogy van, le is húzhatná a rolót, ugyanakkor azt kell mondani, hogy ha a semmisségi elszámolásra az ügyfelek új hitelt kapnának, akkor nagyon sokan a hitel összegét sem tudnák fizetni, hiszen a legnagyobb probléma jelen pillanatban nem csak a két és félszeres törlesztőrészlet megemelkedése, hanem a munkanélküliség is. Ennyit akartam mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Továbbadjuk a szót. Mindig 30 másodperccel az 5 perc letelte előtt fogok jelezni. Úgy láttam, hogy Galcsikné Erdősi Éva is jelentkezett. Nem tudom,

hogyan van-e még olyan civil szakértőnk, aki hozzá kíván szólni. *(Jelzésre:)* Még egy kollégát látok, és akkor utána fogok szót adni a Bankszövetségnek, illetve a PSZÁF-nak, amennyiben van rá igény. Köszönöm szépen.

Éva, legyen szíves! Öné a szó.

Galcsikné Erdősi Éva (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete)

GALCSIKNÉ ERDŐSI ÉVA (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete): Galcsikné Erdősi Éva vagyok a Banki Hitel Károsultjainak Egyesületétől. Nem szeretném minősíteni a bizottság munkáját, kizárólag arra szeretnék reflektálni, amilyen javaslatok születtek ez ügyben, hogy ezt mi milyen módon látjuk.

A legelső, amiről szól, az a lakossági devizaeladósodás. Ez ügyben azt szeretném kiemelni, hogy nem a teljes devizaeladósodásról beszélünk, mindig csak kiemelten az ingatlanfedezetű devizahitelekről van szó, tehát egyszer s mindenkorra azt szeretnénk elérni, hogy ha bárki nyilatkozik – akár a kormány, akár bármilyen szakértő személyében –, az nevezze meg pontosan, hogy milyen devizahitelről beszél, mert ez maximálisan félrevezető minden ember számára.

A másik emellett, hogy a lakosság nem volt tudatában, hogy mit vállal. Ne felejtjük el, hogy mekkora tömegű az a vállalkozói devizahitel-állomány és az önkormányzatok hitelállománya, ami szintén devizaalapú hitel, és azt feltételezem, hogy azért a vállalkozók közül, illetőleg az önkormányzatban kellett, hogy legyen olyan szakértő, aki tudta – legalábbis valamilyen szinten –, hogy milyen kockázatot vállal. Azt gondolom, hogy ha itt felelősségmegosztásról van szó, akkor kijelenthetjük azt, hogy senki nem volt tudatában annak, hogy milyen kockázatok várhatók, legalábbis hogy ekkora mértékben lesznek. Amit mi a legnagyobb hibának látunk, hogy minden egyes döntés folyamatosan elodázásra kerül; ami a bizottság megállapításaiban látszik, azokat az intézkedéseket már réges-rég meg kellett volna hoznia mind az előző, mind a mostani kormányoknak.

De menjünk ezen végig! A magáncsödről is évek óta beszélünk; erről készült már előterjesztés, mégsem valósult meg. Feltételezésünk szerint Magyarországon ez azért nem bevezethető, hiszen a magáncsöd pont olyan, mint amikor egy cég ellen csődeljárás folyik: felszámolásra kijelölnek egy biztost, aki megnézi a család vagyoni helyzetét. Állítom, hogy ha Magyarországon, ha egy ilyen csődgondnok kinevezésre kerül, minden második családban nem tudná azt papíron bebizonyítani, hogy miből van az a bevétele a családnak, amiből a kiadásait fedezi. Azért ezzel nagyon komolyan szembe kellene nézni. Hiába fogok én odaülni bárkit, amikor azt fogja mondani a család, hogy van maximum 80 ezer forint bevétele, ebből egy 90 ezres deviza-törlesztőrészletet fizet, és mellette még meg is él. Nagyon szeretném, hogy akkor, amikor ez az előterjesztés megszületik, ezek legyenek figyelembe véve, hogy ezt mégis milyen módon lehet majd kezelni.

Az oktatási anyag iskolák és középiskolák tananyagába történő beépítését maximálisan támogatjuk. Azt szeretnénk javasolni, hogy itt a javaslatok között azért legyenek valamilyen megvalósítási határidők, illetőleg az, hogy ha ez a tananyag oda bekerül, akkor az ne egy osztályfőnöki óra keretében hangozzon el, és akkor azt mondjuk, hogy letudtuk ezt a problémát, mert rászántunk erre félévente három órát, hanem igenis, ez legyen egy komoly tantárgy, és végre a gyermekek oktatása ne csak kifejezetten ilyen száraz tanulmányokat tartalmazzon, hanem az életre készítse fel őket, hiszen azt gondolom, hogy a családok gazdálkodásában is probléma van; legalább a jövőnk nemzedékét próbáljuk meg erre kioktatni.

Szó volt itt a hitelközvetítőkről, pénzügyi szolgáltatókról. Sajnálattal kell azt megállapítani, hogy a mai napig, bár tudomásunk van többféle olyan dologról, ami nem kellőképpen körültekintő, mégis működik. Itt említenék egy olyan esetet, amikor a hitelintézet folyósít egy devizaalapú hitelt, az adós nem fizet, azt egy követelésvásárló cég megvásárolja

tőle minimális áron, forintban, majd az eredeti szerződés szerint devizaalapon követeli az ügyféltől. Ugyanez történik a végrehajtásoknál, amikor is az van, hogy amikor a pénzügyi intézet felmondja ezt a hitelt, és az egy összegben esedékesé válik – mondjuk két évvel ezelőtt egy 180-200 forintos árfolyamon, vagy akkor még kevesebb volt –, ha a mai napon történik az értékesítés, a mai napi árfolyamon számolja át a végrehajtó a teljes költséget.

Amit az első példával kapcsolatban említettem az engedélyezések esetében, ahol már nyoma nincs devizának, tehát a követelészvásárló cég forintban vásárolja meg a töredékéért – személyi kölcsönöknél 5-10 százalékokról beszélünk –, majd a mindennapi devizaárfolyamnak megfelelően veszi ezt vissza az ügyféltől, a PSZÁF-tól van egy állásfoglalásunk, amely bár azt mondja, hogy igen, látszik, hogy itt problémák vannak, de ez a jelenlegi jogszabályoknak megfelel. Ezt a levelet tavaly júniusban írtuk meg, fél évre rá kaptuk meg a választ, és ebben a mai napig senki nem csinál semmit, bár tudjuk, hogy ez probléma, és tudjuk, hogy ezt nem így kellene csinálni. Azt gondolom, hogy ilyen szinten bármennyire is szeretnénk azt bizonyítani, hogy mi utánajártunk dolgoknak, és megpróbáljuk a múltban megtalálni a hibákat, a legnagyobb felelősség az, hogy mit teszünk a jelenben.

A következő pont, hogy nézzük meg, hogy a hozott intézkedések hogyan hatályosulnak. A kormány és a Bankszövetség között a tavalyi évben született megállapodás szerint azoknál az ügyfeleknél, ahol 90 napon túli elmaradás van, forintra lehet váltani a hiteleket, és a 25 százalék elengedésre kerül. Ez a 2011. évi CCIX. számú, víziközműről szóló törvény 92. §-ában szerepel, ahol a bankok különadójáról van szó, hogy ők milyen hitelek kapcsán csökkenthetik a különadójukat. Ott kettő pont került megnevezésre, hogy az ingatlan értéke nem lehet több mint a 20 millió forint a folyósításkor, illetőleg az elmaradás összege 90 napon túli, és legalább 78 ezer forint. Arról a pontról már nem szól, ami a megállapodásban benne van, hogy az ügyfélnek kell azt bizonyítani, hogy önhibáján kívül nem tudott fizetni.

Megkerestünk több pénzügyi intézetet, mindenki széttárta a karját, azt mondta, hogy ők még várnak valamilyen törvényre. Kérdezem én a jelen lévő képviselőket – és azt gondolom, hogy jó helyen érdeklődöm –, hogy milyen törvényre van szükség ahhoz, ha van egy megállapodás, és a törvény rendelkezik, hogy a különadót milyen módon lehet csökkenteni. A banknak milyen törvényre van szüksége ahhoz, hogy kidolgozzon egy hitelterméket? Mire vár mindenki, amikor arról volt szó, hogy március 15-éig kell az ügyfeleknek ide jelentkezni? Akkor vehetik ezt igénybe, és május 15-éig ennek a szerződésnek hatályosulnia kell. Kérdezem én, hogy miért vezetjük félre azokat az embereket, akiknek 90 napon túli tartozásuk van, és hiszek abban, hogy a kormány és a Bankszövetség ebben megállapodott? Több helyen feltettük a kérdést, ma reggel éppen Selmeczi Gabriella nyilatkozott arról – sajnálom, hogy nincs itt –, hogy folyamatban van az ügy, és ne féljen senki, mert mindenki belefér. Ma február 28-a van. Kérdezem én, hogy március 15-éig ki gondolja azt, hogy olyan túl sok időnk van.

A következő még, ami idetartozik, az Eszközkezelő, ahol mindenki azt mondta, hogy majd csak elindul; mindenki erre vár, hogy majd csak elindul. Azt szeretnénk megkérdezni majd a kormánytól, hogy milyen módon próbálja meg azt befolyásolni, hogy a pénzügyi intézetek által hozzájuk közvetített ügyleteknél ne csak a legrosszabb ingatlanok kerüljenek be, hiszen a pénzügyi intézet azokat az ingatlanokat fogja az Eszközkezelőhöz bevinni, amelyeket a szabad piacon nem tudott végrehajtással értékesíteni; sehonnan máshonnan nem lesz rá pénze, csak úgy, ha az Eszközkezelő azokat megvásárolja. Valamennyi adófizető polgár pénzét, amikor azt mondom, hogy megsegítésre – mert ez kvázi egy megsegítés, de a banknak a megsegítése, nem az ügyfélé – a bankot kihúzzuk abból, hogy ő már nem tud az ingatlanáért pénzt kapni, azt az Eszközkezelő kifizeti. Ezt mégis ki és milyen módon fogja majd felügyelni, milyen ellenőrzési lehetőségek vannak? Állítólag az első listák már elkészültek. Azt szeretnénk kérni,

hogy a civileknek legyen ebbe betekintési joga, hogy milyen módon és hogyan kerülnek ezek elbírálásra.

Már csak egyetlenegy dolgot szeretnék mondani. A kombinált termékekre vonatkozóan itt csatlakoznék, tehát itt szerepel az öngondoskodás felvetése. Amikor az ügyfelek megkötötték a kombinált termékeket, biztosításokat, befektetéseket, akkor azt gondolták, hogy amikor ezek lejárnak, akkor kifizetésre kerül a hitelük. Erről is mindenki tud nagyon régóta, de senki nem szól egy szót se. A kérdésem az, hogy akár a felügyeleti szerv, akár pedig a kormány részéről erre van-e valamilyen kezdemény, hogy ott mi történjen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Még egy rövid hozzászólás van, és utána a Bankszövetség és a PSZÁF következik, amennyiben igényli, majd a bizottsági tagok véleménye következik.

Kaszai Sándor (Pertársaság a Hitelkárosultakért)

KASZAI SÁNDOR (Pertársaság a Hitelkárosultakért): Üdvözlök mindenkit! Kaszai Sándor vagyok a hitelkárosultak civil szervezetétől. Igazából én csak egy kérdéssel szeretnék Papcsák úrhoz fordulni, a következő napirendi ponthoz szeretnék hozzászólni. Részt vettem az albizottság ülésén mint meghívott vendég, szinte majdnem mindegyiken ott ültem. Miért maradt ki a határozattervezetből a hitelek forintosítása? Az előbb már egy röpke mondat volt ezzel kapcsolatban, de szerintünk pontosan az Országgyűlésre tartozna, hogy ezt megtárgyalják, ugyanis úgy érezzük, hogy csak a kormány segítségével tudunk mint hitelkárosultak ebből a dologból kilépni. Ha nem segítenek ezek a – mondjam azt – látszatsegítségek, amelyek eddig történtek, ez a hitelkárosultak nagyon kicsi töredékét érinti pozitívan. Egyelőre ezt szerettem volna megkérdezni, majd a következő napirendi pontnál szólok hozzá.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Így korrekt. Ahogy ezt ígértem, a Bankszövetségnek és a PSZÁF-nak van lehetősége a szólásra. *(Jelzésre:)* Kovács Levente főtitkár úr, öné a szó. Ha a PSZÁF is úgy gondolja, hogy hozzá kíván szólni, akkor utána számukra is megadom a szót.

Főtitkár úr, parancsoljon, öné a szó.

Dr. Kovács Levente hozzászólása (Magyar Bankszövetség)

DR. KOVÁCS LEVENTE főtitkár (Magyar Bankszövetség): Köszönöm szépen. Először szeretném megköszönni Papcsák képviselő úrnak ezt a nagyon alapos, részletekbe menő, korrekt jelentést, ami ugyan nem vet pozitív fényt a bankközösségre, de ne felejtjük el, hogy a bankok tudják, hogy van felelősségük, és ezt a felelősséget alapvetően vállalják is.

A kockázatok kapcsán szeretnék reagálni egy-két dologra. A kockázatmegosztások kapcsán van más felosztási módszer is, amit tudni kell. A kockázatmegosztásnak megvan az ára, tehát aki mással szeretné megosztani, annak tudnia kell, hogy ennek költségeit akkor valakinek legvégül viselnie kell. A banküzemtan kapcsán szeretném megjegyezni, hogy itt hallottuk, hogy ez egy nagyon leegyszerűsített modellben is elképzelhető. Ez ugyan igaz, csak akkor ez nem fedi a valóságot. A banküzemtannál is ugyanaz igaz, hogy nincs királyi út, tehát a megismeréséhez alaposabb tanulmányok szükségesek.

Hogy a pénzügyi termékek jók vagy nem jók? Egy dolgot azért biztosan kijelenthetünk, hogy az elmúlt években egymillió családnak az új otthon, a korszerűbb, nagyobb otthon lehetőségét ezek a termékek végül is megteremtették, az ügyfelek 85-90 százaléka a mai napig örül ennek a lehetőségnek, és nagyon pontosan helytáll a felvállalt kötelezettségéért. Konkrétumként is elhangzott a jogalkotási kérdés. Azt gondolom, hogy a magyar jogalkotás egy nagyon összetett és bonyolult folyamat, és a Nemzetgazdasági

Minisztérium az a helyes információforrás, ahonnan lehet érdeklődni arról, hogy milyen törvények megalkotása van még vissza ahhoz, hogy a 90 pluszos ügyfelek megoldása napirendre és megvalósításra kerülhessen. A NET kapcsán itt szeretném megemlíteni, hogy ezt egy alapvetően szociális kérdésként kezelik a bankok. Épp a bankközösség javasolta azt, hogy ne csak a két-, hanem az egygyermekes családok is kerülhessenek bele ebbe a programba, tehát hogy magyar gyermek ne maradjon fedél nélkül. Éppen ezért azt kell mondanom, hogy mindenféle negatív feltételezést vissza kell utasítani; itt alapvetően az a cél, hogy magyar gyerek ne maradjon fedél nélkül.

A forintosításnál van egy csodavárás. Szeretném megemlíteni, hogy a forintosítás esetében is van kockázat, ez pedig a kamatkockázat, aminek a jövője olyan bizonytalanságot hordoz magában, hogy nem jelenthetjük ki, hogy a forintosítással az ügyfelek jobban járnának, mint a mai devizahitelek további fizetésével. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főtitkár úr. A PSZÁF-nak adnék szót. Öné a szó, igazgató úr, tessék parancsolni!

Dr. Kolozsi Sándor hozzászólása (PSZÁF)

DR. KOLOZSI SÁNDOR igazgató (Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete): Dr. Kolozsi Sándor vagyok, a felügyelet fogyasztóvédelmi igazgatóságának vezetője.

Nagy tisztelettel köszönöm az elnök urat, a bizottságot! Engedjék meg, hogy a határozati javaslattal kapcsolatban nagyon röviden összefoglaljam a felügyelet álláspontját. A felügyelet a határozati javaslatban foglalt lépésekkel és intézkedésekkel egyetért, és kész arra, hogy a fogyasztóvédelmi szervezetekkel, így a határozati javaslatban is megfogalmazott módon, a Gazdasági Versenyhivatallal is együttműködve végrehajtsa azokat a vizsgálati célokat, irányokat és együttműködéseket, amelyeket a határozati javaslat megfogalmaz. Ezt azért teheti meg a felügyelet, mert 2010. január 1-je óta rendelkezik fogyasztóvédelmi hatáskörrel, és bízunk abban, hogy ennek a hatáskörnek a gyakorlásával egy nagyon fokozott vizsgálati együttműködést tudunk a Versenyhivatallal végrehajtani.

Engedjék meg, hogy megfogalmazzam azt, hogy a felügyelet látja azt, hogy a kormányzat részéről számos nagyon fontos jogalkotási lépés következett már be, amely a devizahitelek védelmével, ügyük rendezésével foglalkozik, és bízunk abban, hogy a határozati javaslatban megfogalmazott további előirányzott jogszabály-alkotási, -módosítási lépések is ezt a célt fogják majd szolgálni. Hadd emeljem ki még azt, hogy a felügyelet nagyon fontos küldetésének tartja a fogyasztók pénzügyi kultúrájának fejlesztését már ma is, ebbe az irányba már számos intézkedést tett meg, és ezen az úton szeretnénk a magunk részéről tovább haladni, és ebben közreműködésünket és működésünket felajánlani. Nagyon köszönöm.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Most akkor visszazökkenünk abba a kerékvágásba, ahol a bizottsági tagok véleménynyilvánítására van lehetőség. Kormánypárti oldalon már volt egy megszólalás; ellenzéki oldalon kérem képviselőtársaimat, hogy jelezzék, ha szólni kívánnak. Az elnök majd egy későbbi szakaszban kíván szólni, és csak jelzem, hogy a határozati javaslathoz lesz is egy kiegészítendő módosító javaslatom, de nyilvánvalóan akkor, amikor majd ezt szóban is el fogom mondani.

Ki kíván az ellenzéki oldalon hozzászólni? *(Jelzésre:)* Ertsey Katalin képviselő asszony, utána megint kormánypárt, aztán megint ellenzék, majd Tóbiás József úr fog szót kapni ellenzékiként, és így haladunk tovább. Képviselő asszony, tessék parancsolni, öné a szó.

Hozzászólások a bizottság tagjai részéről

ERTSEY KATALIN (LMP): Köszönöm szépen, elnök úr. Magához a jelentéshez és a vizsgálóbizottság történetéhez nem is nagyon szeretnék hozzászólni, ez beleilleszkedik abba a körbe, amikor arról szólnak a jelenlegi vizsgálóbizottságok, hogy kizárólag az előző kormányok felelősségét vizsgálják, ami természetesen létező felelősség, de azt nem vizsgálják, hogy a jelenlegi kormányzat mit tesz, pontosabban mit nem tesz, és milyen bünt követ el – a halogatás bűnét –, és így egy csomó olyan kezeletlen problémát nem tárnak fel ezek a bizottságok, amelyekkel bizony a jelenlegi kormányzatnak kellene szembenézni.

Magát a jelentést támogatjuk, ezeket a megállapításokat, javaslatokat, ezek közül jó párat mi magunk is letettünk a parlament asztalára. Most már egy jó ideje csak azt kérjük, hogy ha a mi javaslatainkat az Országgyűlés leszavazza, majd saját néven nyújtja be – akár most a bizottságnak már végre megfelelően e jelentés alapján –, akkor ezt hamarabb tegye. Már nincsenek olyan presztízsszempontjaink, hogy az ellenzék véleményét vegyék figyelembe, és azokat esetleg fogadják el, rendben van, nyújtsák be saját néven, csak hamarabb tegyék, mert az emberek másfél-két éve várnak arra, hogy ez a kormánytöbbség végre tegyen valamit.

Fontos elmondani azt is, hogy nem mindegy, hogy milyen sorrendben teszünk a különböző társadalmi csoportokért. Először a végtörlesztést indították el, majd utána lassan kétéves várakozás után kezdik végre nagy késések után az Eszközkezelőt – amint látom, most megint csúszik a beindítása – végre felállítani. Ahogy említette a hitelkárosultak szövetségétől is a szakértő, február végén egy március 15-ei határidő előtt még tétlenkednek, és nem tudni, hogy hogyan fog kinézni ez a dolog. Ez egy olyanfajta torz társadalomképet tükröz, ami azt jelenti, hogy először azokat segítette meg ez a kormányzat, akik amúgy is jó helyzetben voltak. Ezt tükrözi a Rogán-féle javaslat, amely 30 millióra emelné azt a határt, amit most az árfolyamrögzítés segít. Minden azt tükrözi, hogy önök először azoknak segítettek, akik valamilyen módon – vagy otthon őrzött vagy családtól összegyűjtött, vagy esetleg külföldről hazahozott vagyonokból – tudtak végtörleszteni, és még mindig nem tudjuk azt, hogy a 90 napon túli nem fizetők, akik a végső kétségbeesésben vannak, milyen módon fognak tudni megszabadulni a terhüktől.

Pár dologban reagálnék is arra, ami itt elhangzott. Én örülök, hogy ilyen módon mentünk, mert tükröződik az a fajta szemléletbeli különbség, ami mondjuk egy Bankszövetség, a PSZÁF, a civilek és a kormányzat között látszik. Az előbb elhangzott az, hogy a kockázatmegosztás az költségmegosztást is jelent. Igen, pontosan erről van szó. Alapvetően az egész devizahiteles ügy felelőssége az, hogy hogyan kezeljük ezt az ügyet. Ennek úgy kellene megosztania a három szereplő között, amilyen arányban a helyzet létrehozásában szerepük volt – állam, adós és bankszektor –, és amilyen a teherbíró képességük. Ez ma egyáltalán nincs így. Sokkal nagyobb terhet vállal akár az állam, akár az adós, mint az a bankszektor, amely ezt a hibás terméket tukmálta erősen sokakra.

Még egy fontos dolog, hogy amikor azt mondja a Bankszövetség képviselője, hogy ezek a devizahitelesek élvezik az új, korszerű lakásokat, és rendesen törlesztenek, egyrészt ez visszhangozza azt a szemléletet, amit gyakran hallunk a parlamentben is, hogy az, aki nem törleszt, valamiféleképpen potyautasa a rendszernek, valahogy ki akar szállni, és valami könnyebb megoldást akar találni. Nem, ezek az emberek azért nem törleszenek, mert nem tudnak, mert már végképp kimerítettek mindenféle olyan forrást, amelyből tudnának törleszteni, és ott állnak a kilakoltatás és a tényleg egészen súlyos családi tragédiák előtt. Amikor arról beszélünk, hogy emberek tízezrei, százazrei lakást és új autót vettek ezekből a devizahitelekből, igen, az azt jelenti, hogy ma ott állnak egy olyan lakással, amit ha eladnának, akkor sem tudná fedezni a maradék hitelüket, és egy olyan kocsival, ami ugyanígy van. Ezt mennyire tudják élvezni ezek az emberek, azok után, hogy várták, hogy valamiféle segítséget kapjanak?

Végül arra is szeretnék reagálni, amikor azt mondta a forintosítás kapcsán a Bankszövetség képviselője, hogy ott is van kamatkockázat. Igen, van kamatkockázat, ha egyoldalú szerződésmódosítással a mai napig akkor és úgy emel a bank kamatot, ahogy akar. Ezt lehet, hogy banki – nem is tudom, milyen szakkifejezést használt – kamatkockázatnak hívják, de ezt szerintem visszaélésnek hívják emberi, normális nyelven. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kormánypárti oldalon kérdezem, hogy van-e ebben a körben szólási igény. *(Jelzésre:)* Szabó Zsolt alelnök úr, utána Tóbiás József képviselő úr a szó.

SZABÓ ZSOLT (Fidesz): Tisztelettel köszöntök mindenkit a mai bizottsági ülésen! Nagyon úgy tűnik számomra, hogy feladatok, funkciók és időszakok keverednek. Ha megengedik, abból kiindulva, hogy több mint húsz éve foglalkozom devizaügyletekkel, és aktívan dolgozom benne, szeretnék néhány időpontot felemlíteni a múltból. Először is szakértő asszonynak, Galcsikné Erdősi Évának szeretném mondani, hogy ha jól értem, ön azt mondja, hogy írjuk át a nemzetközi számviteli standardokat, a teljesítés időpontjában elszámolt árfolyamokat, módosítsuk az összes jogszabályt, ami jelen pillanatban él Magyarországon – ez körülbelül nagyjából 15 számvitelhez kötődő dolog – azért, mert az árfolyam-elszámolási technika nem megfelelő. Ezt értettem az ön szavaiból, és ha gondolja, akkor utána nagyon szívesen beszélgetek önnel, és elmondom, hogy a nemzetközi számviteli standardok szabályozzák azt, hogy melyik időpontban milyen árfolyamon számolok el. Példát mondok önnek: a vételi és az eladási árfolyam közti pénzügyi bukás nem elszámolható, ha úgy tetszik, ez nagyjából 2 százalékot emel egy hitel költségráfordításán.

Nézzük a múltat! Ha megengedik, először 1995-ről beszélnék, amikor jött az új devizatörvény, szabaddá vált a devizagazdálkodás. Mi lett az eredménye? Postabank, dolláros ügyletek, és nagyon sok magánvagyon képződött belőle. Aztán jött a következő évjárat, 2002, deviza-sávszélesítés, június első dekádja, amikor nagyon sok magyar mezőgazdasági feldolgozó és cég várta, hogy az árfolyam majd mozdulni fog. Hogyan? Romlik a forint. És mi történt? Hirtelen erősödött a forint 10 százalékkal, ami 20 százalék eltérés volt. Az akkori 8 százalékos fedezetek miatt vállalkozások és cégek tömege dőlt be.

Mi az, ami az elmúlt időszakban történt? Három kategória van. Beszélhetünk a lakosság ügyeiről, az önkormányzatok ügyeiről, és beszélhetünk a vállalkozói szféráról. Tudjuk, hogy a vállalkozói szféra mindig a saját kockázatára vállal felelősséget. Az a vállalkozó, aki úgy fed fel hiteleket, hogy nincs devizás bevétele, hibát követett el, a rövid távú stratégiai előnyökért feláldozta a hosszú távú stratégiai előnyeit, és ezek a cégek mind be is dőltek. Ez egy risk, egy rizikó. Azt is tudjuk, hogy minden bank rendelkezik risk területtel – ezt kockázatelemzésnek hívták a régiekben –, ami most is él. Ha egy bank hitelt helyez ki, akkor ő polgárilag köt egy megállapodást a Ptk. értelmében, ami nagyon jól leszabályozott kérdéskör, akár a lakossággal, akár a vállalkozói réteggel köti, és ott nyilván rizikózik. Ezek a riskok valamilyen oknál fogva nem működtek. De miért nem működtek? *(Dr. Selmeczi Gabriella az ülésterembe érkezik.)*

Mi van, ha azt gondolom – és ezek a nyilatkozatok is ezt erősítik meg –, hogy a 2002-es forint-sávszélesítéssel elő volt készítve egy devizahitelezési rendszer az országban? Itt jön a lakosság kérdése, amivel úgy gondolom, hogy nekünk mint parlamentnek, mint képviselőknek és mint kormánynak a legnagyobb felelősségünk van, amire oda kell figyelniük. Természetes dolog, hogy a lakosság is a saját kockázatára vett fel gyakran devizahiteleket, mert alacsony volt a kamat. Itt jön be az akkori kormányzati felelősség, hogy hagyta, hogy ez az irány felvázolódjon. Ha azt mondjuk egy embernek, hogy két útpont között menjen át, nyilván a legegyszerűbb utat fogja választani. Ha lehetőségként a legalacsonyabb költség a devizahiteleken van – még akkor is, ha tudja, hogy neki nincs devizabevétele,

amiből ezt kifizesse –, ő ezt nem érzékeli, és a polgári törvénykönyv értelmében köt egy szerződést a bankkal. Itt jön be a bankok felelőssége, ami miatt most pénzügyileg rájuk terhelünk súlyt, ugyanis neki van riskje; a risk lát előre négy évet, öt évet, nyolc évet, ismeri a devizamozgásokat. Ezek nem történtek meg. Az, hogy a magyar állam behúzta a bankokat ebbe az egész rendszerbe, az azt jelenti, hogy a teher egy részét velük fogadtatja el.

Hogyan gondolkodunk most mi, ha szabad ezt egyszerűen megfogalmazni? A kormánynak, az államnak az a feladata, hogy a veszélyhelyzetbe került lakosságnak minél nagyobb mértékben segítsen. Hogy tud segíteni? Elosztás útján. Mi történik most? A bankoktól kérünk hozzá többletpénzt, és ezzel próbálunk elosztás útján segíteni, de azt nem gondolhatja senki, hogy minden kérdést száz százalékban meg tudunk oldani, sem a gépjárművekkel kapcsolatban, sem a lakásokkal kapcsolatban. A legérzékenyebb részen próbálunk segíteni, azoknak, akik ki tudnak ebből a rendszerből lépni, és fel tudnak állni. Úgy gondolom, hogy jó úton járunk. Hogy meddig nyújtózkodhatunk? Ismerjük az előző kétszer négy évet: kicsit a takarón túl volt a nyújtózkodás. Ezt nem szeretnénk, tehát nem szeretnénk ezzel a költségvetést veszélyeztetni.

Polgármesterként mondom egyébként mindenkinek a devizahitelek kérdéskörével kapcsolatban, hogy nagyon csábító, de én nem engedtem. Azért nem engedtem, és nem engedem ma sem – még akkor se, ha jó ajánlatokat kapunk –, mert tudom, hogy egy rizikófaktor van benne. Az az önkormányzat, amelyik erőn túl költekezett az elmúlt időszakokban, bajba került. Itt szeretnék még egy dologra utalni, hogy mi mindent megtettünk: módosítottuk az Áht.-t, módosítottuk az alaptörvényt, még hozzá azért tettük ezeket a módosításokat, hogy még egyszer egyetlen önkormányzat se tudja magát eladósítani. Tudok önöknek konkrét példákat mondani, hogy az elmúlt időszakokban minden önkormányzatnál, és általában főleg a nem a mi oldalunkon álló önkormányzatoknál – nagyon finoman fogalmaztam – jellemző volt, hogy a kiadások, főleg a dologi kiadások és a beruházási kiadások drasztikusan megugrottak. Meg kell nézni, hogy ki az, aki éveken keresztül egyformán teljesített, és ki az, aki maximálisan túllépett ezen a dolgon. Nagyon úgy néz ki az elmúlt beszélgetéseket hallgatva, hogy a kormány úgy gondolom, hogy megteszi a szükséges lépéseket, jó irányba haladunk, de ennél mégis többet várna el mindenki. Azt senki nem mondta meg, hogy mi a jó megoldás. Az lenne a lényeg, hogy mindenki helyett, aki nem tudja a hitelét fizetni, fizessük ki a hitelt, vagy hogy legyen ez a megoldás? Én úgy gondolom, hogy nem ez a jó, hanem szakmai alapon kell az egészet értelmezni.

Még egy gondolat a végére. Azért el kell azon gondolkodni – ez mind az anyagban szerepelt, mind önök többen megfogalmazták –, hogy azért, hogy pörögjön az építőipar, azért, hogy legyen onnan bevétele az akkori költségvetésnek, pörgetve volt a hitelezés devizahitelek formájában. A rövid távú érdekekért fel lett áldozva a középtávú vagy a hosszú távú érdekrendszer, tehát most arról beszélünk, hogy annak isszuk meg a levét, hogy egyszer ott volt egy nagy bevétel, és most ez a nagy bevétel nincs, hanem kiadás van? Ez is egy érdekes gondolat, amit talán végig kellene gondolnunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most még inkább úgy érzi az elnök, hogy szólni fog, de előtte Tóbiás József képviselő úr a szó, aztán kormánypárti képviselőtársamé, majd magam is szólni kívánok. Előreengedem még képviselő urat, és utána magam is szólni kívánok.

Tóbiás képviselő úr, parancsoljon!

TÓBIÁS JÓZSEF (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Kicsit dilemmában vagyok, hogy a jelentésről és a határozati javaslatról folytatunk-e vitát, vagy megnyitjuk-e az amúgy teljesen jogos, de majd egy másik napirendnél meglévő vitát.

Mi volt a célja magának a jelentésnek, és mi a célja a határozati javaslatnak? Ha visszafelé haladunk, akkor a határozati javaslat, amit tehet a bizottság vagy az Országgyűlés,

a kormánynak ad úgymond leckét, hogy melyek azok a területek, amelyekben majd konkrét javaslatokkal kell előállnia. Ennek tárgykörét lehet bővíteni, ebből lehet elvenni, de azt gondolom, hogy ami ide le van írva, az az Országgyűlés frakciónak vagy magának a plenárisnak az a kompetenciája, amiben megjelenhet. Erről lehet vitatkozni. Van egy másik, ami a jelentés, és ez már izgalmasabb, hiszen az albizottságot vezető képviselőtársam úgy fogalmazott, hogy megfogalmazni egy 2002-2010 közötti periódusnak az úgymond politikai, akár jogi, akár pedig büntetőjogi felelősségét is. Itt az jutott eszembe, hogy ha már keresni akarunk valamit, akkor mindig el kell döntenünk, hogy az okozatokról vagy az okokról akarunk beszélni, hogy az okot akarjuk megkeresni, vagy ahogy ön fogalmazott – és én messzemenőig egyetértek képviselőtársammal –, nem pártpolitikai csatározást kell vívni, hiszen ennél a felelősség ilyen értelemben nagyobb, hallgatva pontosan a civileknek a véleményét, hozzászólását, hogy még mindig jogosan várnak bizonyos területeken érdemi intézkedéseket az Országgyűléstől.

Azt hiszem, hogy amikor korszakokat akarunk megkülönböztetni egymástól, akkor van egy pénzügyi rendszer kialakulási korszak, van egy hitelfelvevői korszak, van egy válságkorszak és van egy intézkedési korszak. Ebben vagyunk ma jelen pillanatban, ez is ahhoz tartozik, tehát nem azt mondom, hogy lezárult ez az egész. Abba a vitába belemenni, hogy miért tudott felvenni, vagy miért vett fel akár kockázatra kedvezményes költséggel, havi törlesztőrészlettel devizaalapú hitelt Magyarországon a választópolgár, az önkormányzat és a vállalkozás... Ebben teljesen egyetértek alelnök úrral, hogy ez három dimenzióvá válik, és mind a háromnak megvan a maga oka, amiért ezt meg tudta tenni vagy megtette. Az egyik az, ami a vállalkozásoknál van, hogy ha már keresni akarnánk az okot Magyarországon, akkor el kellene menni a kezdetekig, és mondjuk egy rendszerváltozás környékén megnézni, hogy a hazai kis- és középvállalkozások tőke- és forrásigénye hogyan nézett ki Magyarországon.

Nem akarok patetikusan Széchenyivel élni, de mégiscsak azt gondolom, hogy azt mindenki elismeri, hogy egy olyan ország, amelyben a tőkeerő az induló vállalkozásoknál alacsony volumenben van, a hitel segítségével tud elindulni, és képes valamiféle produktumot nyújtani a termelésben vagy a szolgáltatásban. Magyarán szükség van pénzügyi rendszerre, amely ezt a funkcióját, úgymond transzmisszióját betölti. Van a másik, a társadalmi várakozások, a társadalmi igények, amelyekben szintén nyithatnánk egy újabb vitát, hogy ha objektívek akarnánk lenni, és meg akarnánk nézni, hogy az államilag támogatott lakáshitelezés társadalmi, társadalompolitikai tekintetben milyen társadalmi csoportoknak nyújtott kedvezményt, és milyen terheket rótt amúgy a költségvetésre hosszú távon, mert ez egy hosszú távú kötelezettségvállalás volt az állam részéről. Én ebben nem akarnék most megnyitni egy vitát – bár albizottsági elnök úr úgy fogalmazott, hogy nem az volt az oka –, ebben számos szakmai vagy akár politikai vitát le lehet folytatni, de ez sem része úgymond a mai beszélgetésnek.

Ami világosan látszik, hogy rendszerhiba jött létre, alakult ki, amely valójában nem mutatkozik meg ilyen értelemben, ha a válság nem jelenik meg. A rendszerhiba pedig abban van, hogy egyik oldalról a pénzügyi rendszernek azokat a prudentiális szabályait, azt a típusú átláthatóságát és úgymond fogyasztóbarát működését nem sikerült érvényesíteni az elmúlt 10-15 évben. Hogy ez mennyire igazodik az európai standardokhoz, vagy mennyire tér el tőle, ebben biztos, hogy lehetne vitát nyitni akár a Bankszövetséggel, akár pedig a pénzügyi rendszerek felügyeletét ellátó PSZÁF-fel vagy pedig a monetáris politikáért felelős nemzeti bankkal.

A másik, ami rendszerhiba, hogy az adott versenyhivatal, PSZÁF és maga a második szintű pénzügyi szektor együttműködésébe még bekapcsolnánk azt a vitát, ahogy Papcsák úr is említette, hogy kormányzati koordináció, vagy pedig a Magyar Nemzeti Bank és a PSZÁF összevonása. Itt is kell egy distinkciót tenni, hogy olyan modell biztos, hogy van a világon is és Európában is, ahol a jegybankba integrálnak pénzügyi ellenőrző állami szervezeteket, de

olyan nincs, hogy a kettő egyenrangúságából egy harmadik jön létre. Ez a másik vita, amit szintén nem itt akarnék megnyitni, csak jelzem, hogy abban van szakmai egyetértés a mai ellenzék és a jelenlegi kormánypárt között, hogy egy ilyen típusú integrált rendszer jöjjön létre, de az csak egyféleképpen képzelhető el, hogy a jegybank függetlensége és jelenlegi pozíciója nem sérül.

A másik ilyen fontos kérdés, ami a jelentésben nem igazán fogalmazódik meg, bár érintette, a hitelközvetítés kérdésköre. Szerintem az előző, 2008-2009-es pénzügyi tárgyú törvények módosításánál sem szakmai, sem pedig politikai konszenzus nem volt abban, hogy hogyan válasszuk el egymástól a pénzügyintézeteket és a pénzügyi termékeket kínáló vállalkozásokat, mert itt van az igazi kutya elásva, ha úgy tetszik. Bizonyára több van, tisztelt képviselőtársam, én csak a téma kapcsán mondom, hogy ha egy pénzügyintézetre meghatározott szabályokat számon lehet kérni egy PSZÁF vonatkozásában, akkor sajnos ezek a pénzügyi vállalkozások ebből a körből kikerültek, és nem akarom most itt megalólegezni, de ilyen értelemben azt hiszem, egyetértünk az elnök úrral, hogy van olyan pénzügyintézet, amelynek úgymond nem állt érdekében szembemenni azzal az akkori kormányzati szándékkal, hogy a pénzügyi hitelezési rendszernek ezeket az úgymond vadhajításait lemetsszük, és innentől kezdve beterelődjék abba a normatív eljárási rendbe, ahol a pénzügyintézetekkel szembeni eljárás van.

Végezetül a civilek által elmondott összes olyan problémával kapcsolatban, amely akár aktuálpolitikai vagy akár szakmapolitikai kérdéskör is lehetne, azt osztom, hogy azt gondolom, ma már nincs olyan, hogy devizahitelezés, ma már hitelproblémával állunk szemben, tehát ilyen értelemben ez egy hitelezési válság, ha úgy tetszik, amely nem magyar jelenség, hanem bizonyos értelemben Európában vagy a világban is jelen van. Az a kérdés, hogy ebben milyen eszközök és milyen felelősség terheli a hitel felvevőjét, hogy ebben lehet-e normatív szabályt megalkotni a 90 pluszosok és a ma még fizetők, az árfolyamgátba belépők vagy pedig azok esetében, akik a végtörlesztésben vannak. Ezen van köztünk akár szerintem adekvát és legitim vita, de az biztos, hogy a legfontosabb probléma abban van, aki 90 pluszos, hiszen ott már nemcsak a hitelről, a hitel mértékéről vagy annak az árfolyamkockázatból fakadó ugrásszerű megemelkedéséről van szó, hanem arról, hogy már az élet napi működését nem tudja biztosítani, mert a körülötte lévő világ változott meg, magyarán kikerült munka világából, csökkentett fizetéssel tudják alkalmazni, és innentől kezdve a teljes finanszírozási rendszere felborul. Tudom, hogy az Eszközkezelőt ilyesminek szánják, de ebből igazándiból ma még nem látszik az, hogy ennek ez a típusú küldetése hatásos vagy eredményes lenne.

Ezzel együtt annak örültem volna, ha már az albizottsági elnök úr belevág egy ilyen munkába, amely hasznos, a jövőre nézve is sok tanulságot hordoz, és a mindenkori kormányzatra róhat akár feladatot is. Nemcsak egy politikai kategóriát ölel fel a 2002-2010 közötti időszak. Bár Spaller Endre képviselőtársam már nincs a teremben, de ha jól emlékszem, akkor azt a kérdést is érdemes lenne szakmai alapon megvitatni, hogy egy monetáris politikáért felelős jegybank, ami egyben az inflációs politikáért is felel, a 2000-es évek környékén milyen inflációs stratégiát követett, merthogy azért valljuk be őszintén, az, hogy az akkori kormányzat nem elvitathatatlan politikai szándéka egy eurócsatlakozás mihamarabbi megtörténte, ahhoz azt a típusú inflációs politikát követte, amelynek következménye volt, hogy megjelentek a piacon azok a termékek, amelyek a legolcsóbbá váltak. Nem akarok ebben a tekintetben a politikai mederbe belemenni, csak szerettem volna érzékeltetni, hogy van 2002 előtt is olyan világ, hogy ha már akarnánk a jelentésben érdemben beszélni arról, hogy valójában mi vezetett ehhez, akkor ez minden bizonnyal szakmailag – nem politikailag mondom, szakmailag – hozzá tartozó dolog lett volna. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Most megint kormánypárti oldal következik. *(Jelzésre:)* Képviselő asszonynak megadom a szót, utána ellenzéki oldalon Balla képviselő úrnak, aztán megint kormánypárti oldal, és utána jómagam is szeretnék szólni.

Tessék, képviselő asszony, öné a szó.

MÁGORI JÓZSEFNÉ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Először is köszönöm Papcsák úrnak, hogy megkaptuk ezt a jelentést, és tisztázza a helyzetet, de úgy tűnik nekem, hogy ez a bizottsági ülés egy időutazás. Itt megjelentek civil szervezetek, akiknek különböző kifogásai vannak a mostani kormány működésével szemben. Próbáltam utánanézni, hogy mikor is alakultak ők: a Hiteles Mozgalom 2011. február 19-én alakult, a Barabás Gyula által képviselt Széchenyi Hitelszövetség 2012-ben, és itt van Galcsikné Erdősi Éva közhasznú társasága, a Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete, amely 2004-ben alakult. Nem tudom megkérdezni az első két társaságtól, hogy miért nem dolgoztak 2011 előtt, viszont meg tudom kérdezni Erdősi Évát, hogy ugyan árulja már el nekünk, hogy ha ennyire tisztán lát, és ilyen megfogalmazást enged meg magának, amit mindenki hallott, és a mostani kormányt támadja a 2004-es, 2005-ös és 2008-as és 2009-es elhalasztott cselekvések miatt, önök mit tettek abban az időben. Önök már 2004-től léteznek, és soha nem hallottam sem ezen a bizottsági ülésen, sem korábban, hogy mi volt az önök feladata korábban. Nagyon könnyű most a kétéves kínlóadásban – mert ezt másnak nem lehet nevezni –, a megfelelésnek a vágyában, mert mindent elkövet ez a kormány, örökké hibát találni, sőt a kákán is csomót keresni.

Vissza szeretnék még térni a legelejére, amikor a Papcsák úr beszélt az alkalmazottak alkalmatlanságáról. Elmondok önöknek egy történetet. Eljöttek hozzám fogadóórára, egy 70 év körüli idős néni, akinek 50 ezer forint a nyugdíja, felvett a házára hitelt, 70 ezer forint volt a törlesztőrészlet 2006-ban, 2009-ben már 140 ezer forint, és nem érti, hogy hogyan történt. Ő ezt nem érti, én meg azt nem értem, hogy valakinek, aki egyedül él, és 50 ezer forint a nyugdíja, hogyan lehet kihelyezni 7 millió forint hitelt egy banknak, aminek 70 ezer forint a törlesztőrészlete. Valahol a kutya ott van elásva, hogy olyan fedezetlen hiteleket helyeztek ki, amelynek se a törlesztőrészletét, se az egész értékét nem fedte az ingatlan, mert ez a ház Makón most nem ér többet 3 millió forintnál. Nem a mostani kormányban kell itt a hibát keresni, hanem az akkori rendszerben, és itt jön az alelnök úr mondása, hogy akkor ezzel generálták a gazdaságot. Az ilyen fedezetlen kihelyezésekkel is azt érték el, hogy ez a néni beindította a piacot, mert ebből a 7 millió forintból újrarakatta a fürdőszobát meg a tetőt, tehát abból az építőiparnak lett dolga. Most itt van ez a kormányzat, akinek ezt a nénit is meg kell védeni, vagy valahogy megóvni, hogy ne a híd alatt kössön ki, és itt van egyébként más jövedelmi képességű és más ugyanilyen kihelyezett hitel, ami 30 év, 50 millió, amely problémákat szintén meg kell valahogy oldani.

Arra szeretném kérni legelőször is, és bizottsági elnök úrnak is kérném az engedélyét, hogy a Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete képviselője mondja már el, hogy 2010 előtt milyen működésük volt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Galcsikné Erdősi Évának fogok szót adni. Még két vagy három hozzászólás van, és utána fog ön is szót kapni megszólalási lehetőségként, meg az is, aki még élni kíván ezzel a metódussal.

Balla Gergő képviselő úr jelezte hozzászólási szándékát, aztán a kormánypárti oldal következik, aztán jómagam, és úgy tűnik, hogy ott nagyjából le is zártuk azt a szakaszt. *(Dr. Papcsák Ferenc: 11-re kellett volna elmennem.)* Van ez így. Balla Gergő képviselő úré a szó.

BALLA GERGŐ (Jobbik): Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Rövid leszek, akkor csak két dologra térnék ki. Az első, hogy rögtön megkérdezném Papcsák képviselőtársamat, hogy az első változatban benne volt ez a felvételtől árfolyamon történő forintosításnak a

lehetősége, ami itt már az LMP-s képviselőtársamtól is elhangzott, hogy ez miért került ki. Azt értem a bankok részéről, hogy természetesen nekik ez nem tetszik, hogy felvételi árfolyamon forintosítsák a hiteleket, mint ahogy ő is mondott egyéb kifogásokat is, de természetesen azt mindnyájunknak látni kell, hogy annak idején, amikor ezeket a devizahiteleket kihelyezték, a bankokban pontosan lebeszéltek az embereket, akik esetlegesen úgy mentek be, hogy forintban szeretnék hitelt felvenni, pontosan ezzel az jelszóval ajánlották, hogy ennek olcsóbb a törlesztőrésze.

Nekem van olyan ismerősöm, aki pontosan a 2006-os őszi eseményeknél szeretett volna lakáshitelt felvenni, bement az egyik bankba, és ott neki is felajánlották a devizahitel lehetőségét. Akkor ő megkérdezte, hogy ez miért jobb, amire azt mondták, hogy a svájci frank az stabil, nem romlik. Ezután ő megkérdezte, hogy pontosan most az őszi eseményekkel kapcsolatban a forint igencsak nagy ingadozásnak ugrott neki, és erre már nem tudott válaszolni a banki alkalmazott, tehát látszik, hogy az emberekre szó szerint rákényszerítették ezt a lehetőséget. Annyi szerencséje volt az illetőnek, hogy inkább egy takarékpénztárban vett fel forintalapú hitelt, és azóta már vissza is törlesztette a lakását, jelzem, hogy 17-20 ezer forintos, mozgás nélküli áron.

A második dolog, amit megemlítettek a határozati javaslatban is, ez a pénzügyi rendszer alapismereteinek oktatása általános és középiskolában. Ezt nagyon jónak tartjuk, hiszen pontosan Z. Kárpát Dániel képviselőtársam az, akinek ez a vesszőparipája már 2008 óta. Én is reménykedem benne, hogy ez olyan szinten lesz oktatva, hogy tényleg maradandóan egy olyan lehetőséget biztosítson, hogy ezek a gyerekek a későbbiekben, felnőtt korunkban felelős döntést tudjanak hozni, akárhogy is viselkednek a bankok velük szemben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kormánypárti oldal? *(Nincs jelzés.)* Reménykedve néztem szóvivő asszonyra, de nem. *(Dr. Selmeczi Gabriella: Szeretné, elnök úr?)* Meg volt szólítva, amíg még nem volt itt, és gondoltam, hátha elérte annak az impulzusa, de akkor az majd utóbb lesz. Nem látok több jelentkezőt. Akkor viszont kérem alelnök urat, hogy legyen szíves nekem szót adni, mert én is mondanék röviden néhány mondatot.

(Az elnöklést Szabó Zsolt, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Tisztelettel átveszem az ülés vezetését, elnök úr, és egyben szót adok önnek.

SIMON GÁBOR (MSZP): Köszönöm szépen. Miután van még egy olyan napirendi pontunk, ahol lesz módunk néhány nyitott kérdést megvitatni, én ezt nem hoznám ide. Pár megjegyzést tennék, és szeretném abszolút jelezni azt, hogy azon a nyomvonalon indulnék el, amit Tóbiás képviselő úr is megtett előttem, hogy koncentráljunk elsősorban a szakmai megközelítésre, és kevésbé a politikai természetű hozzáállásra.

Egy dolgot szeretnék azért mondani, és semmiképpen se vegyék ezt valamifajta kioktatásnak, nem ezzel a szándékkal teszem. Az elején jeleztem, hogy ha erről a kérdéstről beszélünk, akkor ha az érintettek is itt vannak, sokszor nehéz érzélem nélkül a kérdéstről beszélni. Ezért én tényleg azt kérem, hogy ne legyenek ingerültek akkor, ha az érintetteket képviselő szakmai civil szervezetek jelen lévő tagjai – nyilvánvalóan majd fognak erre válaszolni – rámutatnak egy-egy olyan problémára, amiről ők úgy gondolják, hogy az probléma. Ezt nem azért teszik, hogy bárkit itt vegzáljanak a teremben, hanem azért, mert látnak egy problémát, és ha a bizottság arra hivatott – hiszen itt nagyon komoly képviselők ülnek –, hogy ezt a problémát felvessék, akkor azt gondolom, hogy nyilvánvaló, majdan a jogalkotó számára jelent lehetőséget, hogy milyen módon fog ezzel élni. Ebből a szempontból én értékesnek tartom azt, hogy Galcsikné három olyan problémát is kirakott az asztalra,

amelyre egyébként biztos vagyok benne, hogy most a kormányzati oldalról lesz majd valamifajta érdemi reagálás. Eddig az egyik nagyon itt maradt a levegőben, a február 28-ai és a március 15-ei dátum közötti vélt cselekvés, azt gondolom, hogy mindenképpen szükséges volna, hogy erre valamifajta reagálás történjen.

Ami a jelentésre és a határozatra vonatkozik, szeretném önöket megnyugtatni, hogy ez jobb lett, mint ahogy indult a történet, merthogy az indítás abszolút politikai szándékból fakadt, az eredmény pedig ehhez képest szakmaibb. Nyilvánvalóan ez a frakciónk álláspontjában is meg fog jelenni. A határozati javaslatot kifejezetten jónak gondoljuk szakmailag is; van olyan elem, amit még szívesen látnánk benne, de ebben a formában is úgy gondoljuk, hogy szakmai értelemben előreviszi a devizahiteles probléma megoldásának érdekében tett lépéssort. Amit javaslatként hozzátennék – és ezt be fogjuk adni módosító javaslatként –, hogy helyes volna, látván, hogy a beszélgetésünk, a gondolkodásunk is egyrészt e gondolatkör körül is forog, ha megvizsgálnánk a kormány eddigi intézkedéseinek hatását és annak költségvetési vonzatát is. Szerintem ez is legyen benne a határozati javaslatban, tehát az elmúlt két év kormányzati intézkedéseinek hatása és annak a költségvetési vonzata, hiszen itt dobálózunk összegekkel, beszélünk forrásokról, beszélünk intézkedésekről, de helyes volna, ha ilyen értelemben is segítséget adna nekünk a határozati javaslat. Ezt módosító javaslatként meg is fogjuk tenni a frakciónk részéről.

Amit még megjegyzésként szeretnék idetenni, az egyetlenség dolog: nyilvánvaló a 4. napirendi pont keretében általában is és szélesebb körben devizahiteles problémáról tudunk beszélni. Ahogy ezt már többen elmondták előttem, ma már nemcsak devizahiteles, hanem általában hitelezési és hiteles problémáról is van helye, hogy beszéljünk. Ebben a napirendi keretben beszéljük meg azt, ami a határozathoz és a jelentéshez kapcsolódik, a 4. napirendi pont keretében pedig beszéljük arról, ami még az intézkedések, eszközök között szerepel. Odatartozónak gondolom a Nemzeti Eszközkezelőnek az ügyét is. Jelzem, hogy ott ez nyilvánvalóan fel fog vetődni, de odatartozónak tartom azokat az egyéb problémákat is, amit itt a hiteleseket képviselő szervezetek képviselői is felvetettek.

Köszönöm szépen. Visszaadom a szót, és visszakerem az elnöklést.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, és egyben visszaadom a szót.

(Az elnöklést Simon Gábor, a bizottság elnöke veszi vissza.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. További megszólalás? Boldog István képviselő úr! Ha más nincsen, akkor itt ezt a kört lezárjuk. Azt ígértem, hogy Galcsikné Erdősi Évának megadom a szót, és utána reagálási kör következik: előterjesztő és mindenki más.

Tessék parancsolni, képviselő úr!

BOLDOG ISTVÁN (Fidesz): Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Megjelentek! Nagyon fontosnak tartom kiemelni, hogy rövid parlamenti pályafutásom alatt meg a parlamentet figyelve azt gondolom, hogy a bizottság az elmúlt húsz évben egy olyan jelentést tudott letenni, ami konszenzus a pártok között. Ezt nagyon fontosnak tartom, és köszönöm a bizottság elnökének és a bizottság tagjainak is. Azt gondolom, hogy ez nagyon fontos; bár volt itt olyan civil megjegyzés, hogy egy kicsit elmaszatolták a dolgot, de én azt gondolom, hogy ez nem erről szól, hanem szakmailag megpróbálták ezt helyretenni, és ezért nem alakult ki az, hogy politikai síkon valaki is nem állt mellé. Azt gondolom, hogy ez nagyon fontos.

Szeretném elmondani, elnök úr, hogy egyáltalán nem fogadjuk ingerülten a civileket, én például még nagyon hallgattam volna Szabó József úr javaslatait, mert teljesen konkrét, korrekt, azt gondolom, hogy teljesen jó úton járnak, és ezek azok a felvetések, amelyek előrevihetnek bennünket ebben a dologban. Természetesen megértem képviselőtársnőmet is,

aki meg azt mondja, hogy vannak itt civilek, akik teszik a javaslatokat – mint Szabó úr és még mások is –, és vannak, akik tesznek javaslatokat, kritizálnak lépéseket, és nem tudjuk, hogy mit tettek. Én magam is kíváncsian várom, hogy ha ennyire látja a hölgy meg az ő szervezetük ezeket a dolgokat, akkor ők mit is tettek, mert megmondom őszintén, hogy az egész devizahitelezés problémájára a válság óta vagyunk tekintettel. Én magam is devizahiteles voltam – voltam lakáshiteles, most autóhiteles vagyok –, de amíg el nem jött a válság, addig nem hallottam a civileknek a hangját. Nyilván azoknak a civileknek, akik nem voltak, nem is hallhattam a hangját, és azért nem voltak, mert nem volt probléma, ez teljesen nyilvánvaló; a Hiteles Mozgalomnál és a másik tavaly alakult mozgalomnál, a Széchenyi Hitelszövetségnél teljesen nyilvánvaló, hogy azért nem, mert nem volt ilyen probléma. Ők arra alakultak, hogy ezen próbáljanak segíteni, ezeknek az embereknek az érdekeit szolgálják, de aki régen megalakult, az régen is láthatta ezt a problémát, tehát én is kíváncsian várom a választ. Még egyszer mondom, hogy nem ez a fontos, hanem az a fontos, a legfontosabb az egészben, hogy olyan javaslatokat kapjunk, amit be tudunk vinni a törvénykezésbe, és ezek a javaslatok szerencsére érkeznek a civilektől. Továbbra is főként a Hiteles Mozgalmat emelem ki, mert onnan abszolút korrekt, és tényleg használható dolgokat kapunk, és azt gondolom, hogy ez az út. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Galcsikné Erdősi Éva és utána előterjesztő.

Galcsikné Erdősi Éva reflexiói (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete)

GALCSIKNÉ ERDŐSI ÉVA: Köszönöm a szót. Azzal kezdeném, hogy amikor 2004-ben létrejött az egyesület, főtitkár asszony Svájcban tanult. Ez most egy kicsit összehangzik itt a svájci frank alapú hitelekkel, de tulajdonképpen ő azt látta, hogy ebben az országban a civil érdekképviselet és érdekérvényesítő képesség lényegesen nagyobb, mint Magyarországon. Tulajdonképpen a problémát senki nem látta előre, mi sem, tehát nem ezért jött létre az egyesület, hanem azért, mivel abban az időszakban már látszott, hogy a hitelekkel probléma lesz. Mivel ő azt látta, hogy a kormánypárti, illetőleg az ellenőrző szervezetek, az ellenzék részéről ez a probléma még nem megfelelő súllyal kerül kezelésre, nincs a civilek részéről olyan érdekképviselet, aki ezt megtenné, ezért megalapította ezt az egyesületet.

A civilekről azt kell tudni, hogy a civilek a saját civil tagjaik támogatásaiból tartják fenn magukat. Azért lehet kevés civilnek a hangját hallani, hiszen azt merjük kimondani, hogy a támogatásokból szinte csak azok a civilek tudnak kapni, akik azt mondják, amit mások hallani szeretnének. Hozzátenném, hogy a 2004-2010-es időszakra vonatkozóan azért nem tudok konkrétumokat mondani arra vonatkozóan, hogy mit tett az egyesület, mert én akkor még nem dolgoztam ott; én 2010-ben csatlakoztam az egyesülethez, tudom, hogy miért jött létre, és ezt a célt tartotta szem előtt. Mivel kevés pénzből kell fenntartania magát, ez nyilvánvalóan leginkább ilyen társadalmi munkának mondható még azt hiszem, a mai napig is mindnyájunk részéről, amit mi végzünk. Hozzátenném azt is, hogy nagyon sok olyan civil szervezet jön létre, aki nem is civil szervezet, nem tudjuk, hogy be van-e jegyezve vagy nincs, a felügyeleti szervek ennek nem néznek utána – van, akinek van ilyen hátszele –, akik igen súlyos pénzeket szednek be azért, hogy segítsenek az ügyfeleknek, aztán utána ezt mégsem teszik meg. Itt mindjárt akkor ezt is felvetném, hogy ez egy ilyen probléma, de hozzátenném, hogy amikor bármilyen probléma előkerül, a vita képességét és azt, hogy egy vitában vannak érvek és ellenérvek, nem kellene megbántásnak venni.

Igenis mi azért vagyunk itt, hogy a megszületett rendelkezésekhez elmondjunk, amit mi látunk, és azt szeretném kiemelni, hogy sajnós elmondanánk, de egyetlenegy olyan fórum sincs ezen a bizottságon kívül, ahova a civil szervezeteket meghívta a volna bárki is a képviselők közül, és ezt nagyon sajnálom. Azt mi nem tartjuk megfelelőnek, hogy vannak e-mail-címek, ahova mi ötletbörzét tarthatunk mindenféle kommunikáció nélkül, és nem kerül

meghallgatásra, amit mondunk. Azt tudom mondani önnek, hogy amik itt vannak, azokat most kell elmondanom, mert nincs másik olyan fórum, ahol mi ezt el tudnánk mondani. Sajnos ez a helyzet. Mi örülnénk a legjobban annak, ha nem egy kész tervezetet kellene véleményezni, amit itt láthatunk jelen pillanatban, hanem lett volna rá idő. Most tegyük félre ezt a bizottságot, mert ezen kívül semmilyen más helye nincs a civileknek, ahol bármilyen devizahittel, bármivel kapcsolatban elmondhatnánk a véleményünket; ez az egy bizottság volt az, ahova civileket meghívtak, de ezenkívül sajnos nincs. Kérem a képviselő asszonyt, hogy javítson ki, ha ezen a bizottságon kívül volt olyan. (*Dr. Papcsák Ferenc: Az albizottságban.*) Igen, az albizottságban voltak civilek, de ezen kívül mondjanak nekem bármi olyan intézkedést, amikor a civileket meghívták volna, és ténylegesen kíváncsiak lettek volna a véleményükre. Gabriellának mondanám, hogy a reggeli interjúban arra tértem ki, hogy van egy törvény, ami idén januárban lépett életbe, és március 15-éig kell az ügyfélnek nyilatkoznia arról, hogy igénybe veheti – a devizahitelről, 90 napon túli tartozásról van szó –, hogy forintosítani tudja a hitelét. Ezt vetettem fel, és reggel hallottam az interjúban, amikor ön azt mondta, hogy folyamatban van ennek az előkészítése, és ennek azért örülök, mert akkor talán dátumokat is tud nekünk mondani, hogy ez mikorra várható.

Nem tudom, hogy kielégítő volt-e a válaszom. A vitával kapcsolatban csak azt szeretném mondani, hogy ahogy az elnök úr is elmondta, ezt nem sértésnek szánjuk, hanem szeretnénk, hogy a végleges megoldásnál tényleg olyan dolog szülessen meg, ami használni is fog. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Az előterjesztőé a szó, azt követően pedig a reagálási kört fogjuk megtenni. Képviselő úr, parancsoljon, öné a szó, aztán kormányzati oldal következik, és megnézzük, hogy utána ki kíván még reagálni.

Dr. Papcsák Ferenc reflexiói

DR. PAPCSÁK FERENC: Köszönöm szépen, elnök úr. Bevallom, hogy az alkotmányügyi bizottság szokásaitól eltérően – hiszen mi nagyon szigorú menetrend szerint dolgozunk az alkotmányügyi bizottságban – nem tapasztaltam, hogy egy általános vitára való alkalmasság egy plenáris ülésen elhangzott mélységű és terjedelmű vitát indukál. Számomra ebből az derül ki, hogy egyébként általános vitára alkalmas (*Derültség a kormánypárti oldalon.*), mert nálunk általában egy technikai döntés szokott lenni, hogy alkalmas általános vitára vagy nem alkalmas, a frakciók elmondják az álláspontjukat, és akkor mennek tovább, de itt egészen szélesen kinyílt a dolog.

Azt gondolom, hogy igazából az egy nagy erénye ennek az albizottsági munkának, bár én nagyon szigorúan vezetem az albizottságot, és ebben partnerek voltak a parlamenti szereplők, kivéve a Lehet Más a Politikát. Nézzék el nekem, de kénytelen vagyok elmondani, hogy egyetlen ülésen, egyetlen alkalommal sem vett részt a Lehet Más a Politika képviselője. Szomorú vagyok, mert ez pont az a terület egyébként, ahol igazán ki tudták volna fejteni a véleményüket, főleg úgy, hogy mi a civileket is... (*Közbeszólás.*) Azt gondolom, hogy fontos lett volna, ha a Lehet Más a Politika elmondja a véleményét az albizottsági munkában, és örülök képviselő asszony véleményének, mert legalább most már megismertem az önök politikai szervezetének a véleményét ezzel az anyaggal kapcsolatban. Fontos lett volna, ha az albizottsági munkában is aktívan részt vesznek, mint ahogy ebben minden politikai szereplő részt vett, és a civileket is bevontuk. Persze jelezte most az egyik civil szervezetnek a vezetője, hogy őket nem, de voltak, akik ott voltak; nem tudom, hogy hány hitelkárosultakkal összefüggő munkaszervezet van, valakivel találkoztam, valakivel nem találkoztam. Az albizottságnak nem az volt a munkája, hogy a civil szervezetek véleményét integrálja, hanem hogy feltárjuk a valós okokat, tehát az alkotmányügyi bizottság által meghatározott feladatot

elvégezzük. Természetesen meghallgattuk a civilek véleményét is, hiszen nem kérdés az, hogy ez fontos.

Nagyon izgalmas kérdéseket feszegettek a képviselő hölgyek, urak. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon nehéz kötelem, szerződés, mert minden egyes szerződésnek kétoldalú, szinallagmatikus kötelemnek kellene lenni, ahol a felek egyensúlyban vannak egymással. Az a legnagyobb probléma, hogy ez az a kötelem, szerződés, ahol soha nem lesz egyensúlyban a két fél, akkor sem, ha én most hitelfelvevőként 3440 fő pénzügyi tanácsadóval, jogással megyek a bankba, mert nála van a pénz, ő szolgáltatja, én meg eldönthetem, hogy felveszem vagy sem, és ő eldönti, hogy milyen kamaton. Éppen ezért fontos az állam szerepe, és nagyon fontos, hogy a képviselők rávilágítottak erre, hogy ez az a mulasztási rész, illetve ez az a területe az elmúlt kormányzati ciklusnak – nem akarom kárhozotni feltétlenül minden tekintetben –, ahol az államnak igenis be kellett volna lépnie ebbe az egyébként nem egyensúlyban lévő kötelembe szigorú szabályokkal, szigorú normákkal, mint ahogy azt egyébként 2010 őszén tette már a második Orbán-kormány a lehetőségeihez mérten a THM-mel kapcsolatban, a kamattal és egyéb kérdésekkel összefüggésben. Soha nem lesz egyensúlyban még ezzel együtt sem egyébként egy hitelfelvevő egy pénzintézetel szemben, éppen ezért kell öt a lehető legnagyobb jogi biztonságba hoznunk a jövőre nézve. Ezért is határoztuk meg a határozati javaslatok között akár a képzési részt, akár a magáncsőd jogintézményét, akár a versenyfelügyeleti kérdéseket, és nagyon üdvözlöm, hogy az érintett szervezetek – akár a kormány képviselője, akár a versenyfelügyeleti szektor, akár a Bankszövetség főtitkára – is mind nyitottak arra, hogy e határozatok mentén kidolgozzuk azt, hogy a fogyasztók a legnagyobb védelmet élvezzék, hiszen egyébként ők vannak a legnagyobb mértékben kiszolgáltatva egy ilyen rendszerben.

Egy elemet azért elfelejtettünk elmondani. Kisszínesként: azért az nem volt véletlen, hogy Csabai Lászlóné lakásügyi kormány megbízott 2003-2004 környékén lemondott, hiszen a lakástámogatási rendszer megnyirbálása okán úgy ítélte meg, hogy akkor hiteles a választói szemében, ha visszaadja a megbízotti státuszát, hiszen az volt a fordulópontja, a lakástámogatási rendszer megnyirbálása, és mintegy az emberek biztatása, azért ne felejtjük el, az euróövezethez való csatlakozási céldátum. Emlékezzünk, hogy akkor még 2007 is volt, és utána lett 2010, tehát a Medgyessy-kormány időszakában még voltak céldátumok, sőt még a Gyurcsány-kormány időszakában is volt céldátum, tehát az egy belátható idő volt az emberek számára. Ez egy bizonyos szempontú felmentés egyébként a polgárok számára, hogy látták, hogy két-három évet kell kibírniuk egy egyébként kockázatos termékkel, és onnantól kezdve megszűnik az a kockázat, ami az árfolyamkockázatban rejlik. Ez nem következett be, ily módon lényegében óriási veszteséget szenvedtek el az emberek, és ne felejtjük el, a magyar állam is óriási veszteséget szenvedett el, vagy szenved el azzal, hogy családok százezrei mennek tönkre, illetőleg vállalkozások ezrei, tízezrei mennek vagy mentek tönkre, hiszen ez mind-mind kiesett adóbevétel. Engedjék meg, hogy csak egy szektorra felhívjam a figyelmet: az építőipar olyan állapotban van mind a mai napig, hogy nagyon nehéz újra lendületet adni ennek a szektornak, márpedig akár a foglalkoztatásban, akár az adófizetések tekintetében az építőipar egy jelentős részt jelenthet.

Elnök úr, elnézést kérek, engedelmeivel nekem egy másik helyen is van megjelenésem. Ha a bizottság elbocsát engem, arra kérem a tisztelt bizottságot, hogy ezt tegye meg, másrészt pedig arra kérem a tisztelt bizottságot, hogy támogassa a jelentés, illetőleg a határozati javaslat általános vitára való alkalmasságát. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Szerintem a döntést már az ön jelenléte nélkül is meg tudjuk tenni, viszont a kormány megszólalásától nem tudunk eltekinteni, úgyhogy főosztályvezető úrnak adom meg a szót, őt meghallgatjuk, és azt követően fogjuk

meghozni a döntésünket. Köszönjük szépen az eddigi részvételét; megadta a módját ennek. Tudja, mi egy olyan bizottság vagyunk – ezek szerint eltérően az alkotmányüggyitől –, ahol hosszú, nagy és szakmai orientáltságú viták szoktak lezajlani, de majd néha eljárunk önökhöz kis. Köszönjük szépen.

Főosztályvezető úrnak adom meg a szót.

Palotai Dániel reflexiói

PALOTAI DÁNIEL (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Számos kérdés merült fel a vita folyamán, amelynek jó része a mai 4. napirendi ponthoz kapcsolódik: a devizaalapú hitelezéssel kapcsolatban felmerült problémák rendezésének áttekintése, kitérve itt a kormányzati intézkedésekre. Nem tudom, hogy elnök úr most szeretné-e, hogy a kormányzati intézkedésekkel kapcsolatos kérdésekre e napirendi pontnál válaszoljak, vagy azt majd a 4. napirendi pontnál átfogóan ismertessem.

ELNÖK: Egyre biztosan, mert belehalnánk, ha a levegőben maradna: amit Galcsikné Erdősi Éva vetett fel. Az összes többinél, ami nem szigorúan idetartozik, szerintem megtehetjük ön felé azt a toleranciát, hogy a 4. napirendi pontnál majd úgyis mond egy csomó mindent a felvezetőben, és akkor oda tegye be, legyen szíves.

PALOTAI DÁNIEL: Köszönöm. Az első kérdés, ami felmerült a Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete részéről, hogy az ügyfélnek bizonyítania kell-e – mégpedig március 15-éig –, hogy önhibáján kívül került késedelembe. A Bankszövetség és a kormány között kötött megállapodás azt tartalmazza, hogy a bankok vállalják, hogy konvertálják a 90 napnál nagyobb késedelmet szenvedett hiteladósok devizahiteleit forint hitelre a 2012. március 15-e és április 15-e közötti árfolyamon, május 15-éig, tehát itt a fontos határidő a május 15-e. Ezzel a kapcsolatban a megállapodásnak egy része volt, hogy a hiteladósok nyilatkoznak arról, hogy önhibájukon kívül kerültek késedelembe. Ezt valóban meg kell tenniük, bizonyítási kényszerük nincsen. Nyilvánvalóan a március 15-e nem jogvesztő határidő, ezt a Nemzetgazdasági Minisztérium a mai nap folyamán egy közleményben is fogja pontosítani, hogy senki semmilyen hátrányt nem szenvedhet emiatt. Nyilvánvalóan lesz egy határidő, amit minden ügyfél fog tudni teljesíteni, fog tudni egy nyilatkozatot tenni arról, hogy ő önhibáján kívül került késedelembe, és ezt követően a bankok a megállapodás szellemében kötelesek konvertálni a devizahiteleket forintra az egyhavi MNB átlagos devizaárfolyamok alapján.

A Nemzeti Eszközkezelővel kapcsolatban is tett fel egy kérdést, hogy a Nemzeti Eszközkezelő Társaság a korábbi elképzelésekkel ellentétben, illetve azokat kiteljesítve nemcsak 5 ezer, hanem 25 ezer ingatlant fog tudni megvásárolni a szociálisan leginkább rászoruló hiteladósoktól. Nyilvánvalóan a feltételek azok, hogy komoly szociális feltételeknek kell megfelelnie minden hiteladósnak, akinek az ingatlanát az Eszközkezelő megvásárolhatja, neki szociálisan rászorult személynek kell minősülnie a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény alapján, tehát részesülnie kell az aktív korúak ellátásában, illetve az értékhatárok is meg vannak határozva, továbbá az is, hogy a törvény hatályba lépésének napján már 180 napot elérő vagy azt meghaladó késedelmű tartozásnak kell fennállnia. Nagyon fontos itt hangsúlyozni, hogy itt a bankokra is egy komoly terhet ró az Eszközkezelőnek való értékesítés, hiszen egy jelentős diszkont mellett vásárolja meg a Nemzeti Eszközkezelő Társaság az ingatlanokat, tehát a bankoknak az eredeti követelésük nagy részét, Budapesten kívül több mint a felét el kell engedniük. *(Mágori Józsefné: Így van.)*

Felmerült kérdésként, hogy miért nem a felvételkori árfolyamon kerül sor konverzióra. Úgy gondolom, hogy ez egy valóban nagyon fontos kérdés, és kapcsolódik a 4. napirendi pontnál ismertetendő átfogó megoldási elemekhez, amelyeket a kormányzat kidolgozott a

devizahitelesek, illetve az összes hiteladós helyzetének kezelésére és enyhítésére. A devizahitelesek számos lehetőséggel élhettek, illetve élhetnek a helyzetük rendezésére. Ennek egyik eleme volt a 2011 utolsó negyedében rendelkezésre álló végtörlesztési lehetőség, amely lehetővé tette, hogy a hiteladósok előre rögzített, igen kedvezményes árfolyamokon törleszthessék a devizahiteleiket. E lehetőséggel mintegy közel 160 ezer hiteladós tudta magát megváltani a devizahiteléből. Ehhez jön még mintegy 120 ezer, 90 napot meghaladó késedelemben lévő devizahiteles, akinek a hitele szintén konvertálásra kerül forintra, tehát ő sem lesz már devizahiteles május közepét követően, valamint ehhez jön még az a 25 ezer hiteles, akinek az ingatlanát a Nemzeti Eszközkezelő Társaság fogja megvásárolni. Közel 300 ezer ingatlanról, hiteladósról van itt szó, szeptember folyamán mintegy 750 ezer devizahitelesnél, tehát közel a devizahitelesek felére már született megoldás, illetve annak megoldása folyamatban van a következő hetekben és hónapokban, de már előre eldöntött, rendezett módon.

A fennmaradó devizahiteleseknek egy újabb konstrukció áll rendelkezésére. Már a tavalyi év folyamán is létrejött az árfolyamgát mondjuk úgy, hogy 1-es konstrukció, amelyben előre rögzített árfolyamokon három évre rögzítették a devizahitelesek törlesztőrészeit, ugyanakkor ez az árfolyam-rögzítési, árfolyamgátas konstrukció a Bankszövetséggel kötött megállapodás értelmében kiterjesztésre kerül, és árfolyamsávok kerülnek meghatározásra, amely belső törlesztőrészeket külön gyűjtőszámlákra kerülnek. Ezek az árfolyamsávok a svájci frank esetében 180-270 forint/svájci franknál vannak, euró esetében 250-340 forint/euró közé esnek, valamint a japán jen esetében 2,5-3,4 forint/japán jen közé esnek.

Ha az árfolyam ezeken a sávokon belül van, akkor a hiteladós a sáv alsó határán áll, tehát 180-on, 250-en, illetve 2,5-en fog törleszteni, és a fennmaradó tőketörlesztés a gyűjtőszámlára fog kerülni, valamint a fennmaradó kamatrészt átvállalja részben az állam, részben pedig a pénzintézetek 50-50 százalékban. A fennmaradó devizahiteleseknek a következő öt évben – tehát 2016 végéig, ameddig tart az árfolyamrögzítés – jelentősen csökkennek a törlesztési terhei, valamint nem fog felhalmozódni akkora tartozás sem, mert a kamattörlesztést, ami a jelentősebb, számos hiteladósnál átvállalja közösen az állam, illetve a bankok. Ilyen módon a devizahitelesek túlnyomó többségére valamilyen megoldás született. Nyilvánvalóan a kormányzat itt figyelembe vette mind a szociális szempontokat, mind a gazdaság és a költségvetés teherbíró képességét, a pénzügyi stabilitást, valamint azt is, hogy egy arányos, fair tehermegosztás valósuljon meg a társadalomban a hitelfelvevők, a hitelt nyújtó pénzintézetek, valamint az állam között.

Nem tudom, hogy fennmaradt-e valami kérdés, amire szeretnék, ha most választ adnék.

ELNÖK: Szerintem nem. Ahogy én itt figyeltem főosztályvezető urat, ki van zárva, hogy bármely kérdés fennmaradt volna; ha bármi is fennmaradt, akkor azt a 4. napirendi pont keretében lesz módunk még egyszer áttekinteni, és megbeszélni.

Döntés általános vitára való alkalmasságról, előadó állítása

E napirendi pont zárásául két döntést kell meghoznunk. Az első döntésünk magának a jelentésnek az általános vitára való alkalmasságáról szól, a második pedig a határozati javaslat, amelyeket külön-külön fogok feltenni szavazásra. Először a 2002-2010 közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárásáról, valamint az esetleges kormányzati felelősség vizsgálatáról szóló, J/5881. számú jelentés általános vitára való alkalmasságáról döntünk. Aki támogatja, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Tizennégy. Aki nem tartja általános vitára alkalmasnak? *(Nincs jelzés.)* Aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Három. A bizottság meghozta az ebbéli döntését. Köszönöm szépen.

Most a határozati javaslatról fogunk dönteni: a lakossági devizaeladósodás megakadályozásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló, H/6068. szám határozati javaslat. Aki általános vitára alkalmasnak tartja, az kérem szépen, hogy most szavazzon! *(Szavazás.)* A bizottság egyhangúlag általános vitára alkalmasnak találta a határozati javaslatot.

Miután ez későbbi időpontban kerül a plenáris ülésen megtárgyalásra, ezért most provizórikusan kérdezem, hogy a többségi álláspontot képviselők kívánnak-e bizottsági előadót állítani. *(Jelzésre:)* A többségi álláspont képviselőjére a bizottság megkéri Mágori Józsefné képviselő asszonyt, ha jól értelmeztem, mindkettőnél. Az első esetben a tartózkodók álláspontját is legyen szíves ebbéli tudásom szerint képviselni, ami árnyalatnyi eltérés lehetett. Ezzel a napirendi pontot lezárom.

Gyors döntésünk lesz a következő napirendi pontban. Kérem a napirendi ponthoz az NGM képviselőjét! Az 1. és a 2. napirendi pont egybevonat tárgyalását lezárom, a 3. napirendi pontot fogjuk megnyitni. Technikai szünetet fogunk tartani 3 perc időtartamban. Most kérem, hogy mindenki, aki úgy érzi, hogy technikai szempontból szünetet kell tartani, az most tartson szünetet. Három perc múlva folytatjuk!

(Szünet: 11.46-11.56)

A devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5842. szám)

Vita és szavazás

ELNÖK: Köszönöm szépen a bizottság tagjainak a türelmét.

Hölgyeim és Uraim! Folytatjuk a bizottsági ülésünket. 3. napirendi pontunk lesz a devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítéséről és a lakóingatlanok kényszerértékesítésének rendjéről szóló 2011. évi LXXXV. törvény módosításáról szóló, T/5842. számú törvényjavaslat, ennek módosító javaslatait fogjuk megtárgyalni és arról állást foglalni. Kérném szépen, hogy mindenki vegye maga elé a kiegészítő ajánlást!

Köszöntöm ennél a napirendi pontnál is Palotai Dániel főosztályvezetőt a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről! Jelen pillanatban úgy állunk, hogy először meg fogom kérdezni a főosztályvezető urat a módosító javaslatról – ha tárca- vagy kormányálláspontot tud mondani, azt ismertesse –, majd azt követően a bizottság dönt a módosító javaslatról. Ha haladhatunk, akkor induljunk!

Az 1. ajánlási pontban Rogán Antal képviselő úr módosító javaslatát látjuk. Kérdezem a kormány álláspontját.

PALOTAI DÁNIEL (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. A Nemzetgazdasági Minisztérium elvégezte a módosító indítvány gyors értékelését, ennek megfelelően tárcaálláspontot tudok képviselni. A módosító indítvány szerint a kezdetben beterjesztett 30 milliós forgalmi értéket kicseréli arra, hogy a devizakölcsön folyósításakor alkalmazott árfolyamon számított forint összege nem haladhatná meg a 15 millió forintot. Két hatást kell tehát itt figyelembe venni. Az egyik az, hogy az ingatlan forgalmi értéke helyett a hitel forintösszege kerül meghatározásra, a másik pedig a 30 milliós értékhatár megváltoztatása 15 millió forintra.

Az első változtatás, amely az ingatlan forgalmi értéke helyett a devizakölcsön forintösszegét határozza meg, nyilvánvalóan bővíti az érintettek körét, ugyanakkor lecsökkenti az összeghatárt 30 millióról, 15 millióra. A második hatás ugyanakkor jelentős eloszlásbeli változást eredményez, tulajdonképpen akként, hogy olyan hiteladósokat zár ki

ebből a lehetőségből, amelyeknél alacsony önrésszel az önrészhez képest magasabb hitelt vettek fel a hiteladósok, például akár 4 millió forint önrésszel egy 16 milliós hitel mellett már nem lennének jogosultak erre a lehetőségre, ez negatívan érintené ezt az ügyfélkört.

Összességében – minthogy az ügyfélkör nagymértékben csökkenne – ez a költségvetésre értelemszerűen pozitív hatással van, ugyanakkor az érintetti kör jelentős leszűkítése negatívan hatna mind az érintettekre, mind pedig a lakáspiacra. Ez a módosítás nem lenne összhangban a kormány és a Bankszövetség között megkötött megállapodással sem, valamint a civil szervezetekkel folytatott eddigi konzultáció szellemével is ütközne, éppen ezért a Nemzetgazdasági Minisztérium nem támogatja a módosító indítványt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A tárcza álláspontja az, hogy nem támogatja. Aki támogatja, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Tizenkettő. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Három. Aki tartózkodik? *(Nincs jelzés.)* A bizottság meghozta a maga döntését: az támogatta a javaslatot.

Még egy módosító javaslat van, most Rogán Antal képviselő úr 2. ajánlasi pontban szereplő módosító javaslatát fogjuk tárgyalni. Főosztályvezető úr az előzőnél egy elég részletes szakmai útmutatót adott, úgyhogy itt szerintem elegendő lesz, ha elmondja, hogy a tárcza támogatja vagy nem.

PALOTAI DÁNIEL (Nemzetgazdasági Minisztérium): Ez nagyon egyszerű, hiszen a hatások azonosak az előzőekben elmondottakkal. Csupán az érintetti kör nem szűkül le ugyanakkora mértékben, de ugyanazon szempontok miatt a tárcza nem támogatja a módosító indítványt.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A tárcza nem támogatja. Aki támogatja a módosító javaslatot, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Tizenkettő igen. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Három. Aki tartózkodik? *(Nincs jelzés.)* Meghoznánk a döntést: ezt is elfogadtuk.

A devizaalapú hitelezéssel kapcsolatban felmerült problémák rendezésének áttekintése

Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom, és az utolsó napirendi ponthoz érkezünk. Csapjunk is bele! Úgy vélem, hogy az utolsó napirendi pont megtárgyalását jelentős módon segíti az, hogy az első két napirendi pontnál szinte minden érdemi témát megtárgyaltunk, de miután ez egy nyitott konzultáció, ezért a következő lenne a javaslatom.

Szeretném megkérdezni, hogy van-e a teremben még olyan civil szervezet, szakértő, aki hozzá kíván szólni ennél a napirendi pontnál. Kérem, kézfelemeléssel jelezzék! *(Szavazás.)* Három hozzászólónk van. Ezen kívül eredendően is azt kértük, hogy a kormányzat képviseletében egy rövid áttekintést adjon főosztályvezető úr, és a Bankszövetségtől is kértük, hogy hozzászólásával segítse a jelenlegi helyzet feltárását. Most az fog történni, hogy megkérem főosztályvezető urat, hogy tényleg csak röviden szóljon hozzá. Nem kell kibontani minden egyes intézkedést, hiszen a bizottság végigtárgyalta az összeset, nem tud olyat mondani, részletesen többórás ülés során ne beszéltünk volna végig, mégis azt gondolom, hogy láttelelet adva legyen szíves egy gyors áttekintést adni néhány percben. Utána megadom a lehetőséget a Bankszövetségnek, hogy megtegye a maga észrevételeit, azt követően három civil szervezet képviselője jelezte, hogy szólni kíván, nekik adom meg a szót, majd ha a bizottsági tagok kívánnak véleményt formálni vagy megjegyzést tenni, azt megtehetik, végül a konzultációban reagálási lehetőség van.

Ha ez így mindenki számára elfogadható, én úgy láttam, hogy ezt a napirendi pontot egy félórás időkeretben valószínűleg meg fogjuk tudni tárgyalni. Ehhez az érintetteknek egy szigorú, ütemes haladása szükséges. Főosztályvezető úr, ön é a szó. Kérem, hogy kellő rövideggyel tegye meg a hozzászólását! Köszönöm szépen.

Palotai Dániel (NGM) szóbeli kiegészítése

PALOTAI DÁNIEL (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. A kormányzatnak egy nagyon súlyos öröksége volt a felhalmozott devizahitelek helyzetének a kezelése, tekintettel a nemzetközi pénzügyi válság következtében érdemben jelentősen gyengülő forint árfolyamára és ennek a törlesztőtörhekre gyakorolt hatására, éppen ezért egy átfogó konstrukciót dolgozott ki, amelynek több eleme van; néhány eleme már megvalósult, más elemek pedig most kerülnek véglegzésre.

Fontos vezérlőelve volt a kormányzat által kínált megoldásoknak, hogy a társadalomban egy arányos tehermegosztás valósuljon meg, amelyben az eredeti hiteladósok, a hitelezők, valamint az állam is teherbíró képességének megfelelően részesül a terhekből. Emellett a kormány kiemelt figyelemmel volt a hiteladósok szociális helyzetére, a terheik könnyítésére, ugyanakkor figyelemmel volt a pénzügyi stabilitás megőrzésére is, illetve a költségvetés, az államháztartás fenntarthatóságára és teherbíró képességére is. Eltérő pillérek eltérő megoldást nyújtanak az egyes hiteladósoknak. Külön megoldások vannak azokra a hiteladósokra, akik eddig is szerződészerűen tudtak törleszteni: nekik azt tudja nyújtani a kormányzat, hogy a következő években is az árfolyamgátrendszerbe belépve kiszámítható módon, alacsonyabb törlesztőrészleteket kell törleszteniük, ezáltal stabilizálva a helyzetüket.

Külön lehetőség nyílt a 2011 utolsó negyedében a végtörlesztés által mindazon hiteladósok számára, akik kedvezményes árfolyamon meg tudták magukat váltani a devizahitelektől, jelentősen csökkentve ezzel az egész nemzetgazdaság makrogazdasági kitettséget, árfolyamkitettséget is. A Nemzeti Eszközkezelő Társaság azok számára nyújt segítséget, akik megfelelnek a szociális rászorultsági feltételeknek, biztosítva azt, hogy ne kerülhessenek az utcára. A kényszerértékesítési kvóták szabályozásával a kormányzat biztosítja azt, hogy a nem teljesítő hitelek rendezett módon, szabályozott keretek között kerülhetnek csak kényszerértékesítésekre, valamint – elkerülendő a szociális katasztrófát – nagy mennyiségben nem lehet utcára tenni embereket. Akiknek az ingatlanát kényszerértékesítésre vinnék is, azoknak is segítséget jelenthet a Nemzeti Eszközkezelő Társaság, illetve a szociális családház-építési program, amely lakhatásukat továbbra is biztosíthatja bérlőként, a kényszerértékesítési kvóták rendszerével ugyanakkor elkerülhető az ingatlanpiaci összeomlás is.

Ezt meghaladóan a kormányzat kamattámogatást nyújt mindazon hiteladósok számára, akik egyrészt 90 napon túli késedelemben vannak, hiszen ezeknek a hitelét a bankok konvertálják a megállapodás értelmében 2012. május 15-én forinthitelre, és elengedik a követelésük 25 százalékát. Amely szerződések mögötti ügyfelek hitelét konvertálják, ők kamattámogatásban részesülnek a következő öt évben, ezzel tovább enyhítve a törlesztőrészleteiket. Ezenkívül egy olyan lehetőség is van még kamattámogatásra, hogy mindazon hiteladósok, akik kisebb ingatlanba kívánnak költözni, az új hitelekhez szintén kamattámogatásban részesülhetnek. Ezek a főbb vonalai az átfogó konstrukciónak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főosztályvezető úr. A Bankszövetség következik. Legyen kedves helyet foglalni, és legyen kedves becsatlakozni a beszélgetésünkbe bemutatkozással, tisztséggel!

Kérdések, hozzászólások, reagálások

SÜTŐ ÁGNES (Magyar Bankszövetség): Jó napot kívánok! Sütő Ágnes vagyok, a Magyar Bankszövetség kommunikációs vezetője. Csak röviden foglalnám össze, tényleg az ismétlések elkerülése érdekében mindazt, ami elhangzott. Látható, hogy egy olyan gazdasági krízishelyzet alakult ki, amelyet megjósolni nem lehetett, és sem a szakemberek, sem a kívülállók ezt nem tudták. Akik ismerik a pénzügyi gazdálkodási elemzéseket, azok tudják,

hogy ezeknek a módszere alapvetően a múlt adatainak elemzése és kiértékelése. Ebből is látható, hogy mivel az elmúlt évtizedekben nem volt hasonló típusú válság, ilyen típusú devizakitettség, így nagyon nehéz lett volna, lehetetlen megjósolni mindennek a bekövetkezését. Mindemellett a banki közösség egyértelműen elismerte a felelősségét a devizahitelezés nagymértékű kialakulásában, és vállalja ennek a terheit. Itt természetesen – ahogy ez többször is elhangzott – a terhek szétosztása, megosztása az, ami nagy kérdés.

Üdvözljük azt, hogy egy olyan szakmai tanulmány és anyag született, amely segít ennek a helyzetnek a tisztázásában, és egy olyan képet ad, amely lehetőséget ad arra, hogy a felelőségek tisztázásra kerüljenek. A bankok emellett – ahogy azt eddig megtették – továbbra is nyitottak, aktívak és kooperatív partnerek kívánnak lenni ebben a folyamatban, ahogy a legelejétől. Amikor még nem voltak kormányzati összefogott programok ennek a helyzetnek a kezelésére, már akkor is egyedi banki devizahitel-könnyítő programokkal jelentkeztek a bankok. A kormánnyal történt megállapodás pontos betartása, ennek követése a banki közösség fontos feladata, amelynek eleget kívánunk tenni, és a jövőben is ezt követjük. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ahogy az elején jeleztük, három civil szervezet képviselője jelezte a hozzászólási igényét. Az előbb már mindnyájan szóltak, és ott is jelezték, hogy lesz olyan megjegyzés, amit inkább itt mondanának el. Szabó József úr, Galcsikné Erdősi Éva és Kaszai Sándor jelezte hozzászólási igényét. Szerintem kezdjük önnel, Szabó úr! Méltányosságból öt perc, de kérem szépen, hogy ezt ne lépjük túl! 4 és fél percnél jelezni fogok időben. Ez még negyed óra, aztán meglátjuk.

SZABÓ JÓZSEF: Köszönöm szépen a második lehetőséget is. Szabó alelnök úr jelezte most is, illetve már korábban is, hogy tíz éve foglalkozik a devizahitelek témakörével. Jómagamnak sajnos kell foglalkoznom vele, és ha valamit tévedek, akkor kérem, hogy majd javítson ki. A hitelintézeti törvény kitettségnek hívja a bankok pénzkihelyezéseit, befektetéseit, hitelezéseit. A törvény különböző osztályokat határoz meg, és előírja, hogy minden kitettséget be kell sorolni valamilyen osztályba. Mérték kell minden osztálynál a kockázatokat, minősítőrendszert kell kialakítaniuk a bankoknak, ezeket a minősítőrendszereket folyamatosan újra meg újra át kell vizsgálni. Ezek működésére több kormányrendelet, illetve törvény vonatkozik, hogy a bankoknak ezt hogyan kell elvégezniük.

A pénzügyintézetnek kell számolnia különböző kockázatokkal – működési kockázat, hitelezési, befektetési és országgkockázat, kamat- és árfolyamkockázat, mérlegen kívüli kötelezettséghez kapcsolódó kockázat, és még van több ilyen kisebb kockázat –, tehát gyakorlatilag a banknak kell számolnia kamat- és árfolyamkockázatot, és a banknak minden kockázatra tartalékot kell képeznie. Meg van nevezve például, hogy a kamat- és árfolyamkockázatra kockázati céltartalékot kell a bankoknak képezni. Ezek a kockázati céltartalékok a bankok éves eredménykimutatásában szerepelnek. Megnéztem két bank kockázati céltartalékának összegét: 2005, 2006, 2007 egy szinten van, 2008-ban van egy másfélszeres ugrás, és 2009-ben szintén van egy közel másfélszeres ugrás, tehát ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy 2008-ban és 2009-ben a bankok tudták, hogy nő az árfolyam- és a kamatkockázat. Arról már beszéltem, hogy kamatkockázat nem következett be, mivelhogy éppenséggel a svájci banknál a svájci LIBOR éppenséggel zuhant a töredékére. 2007-ben 1500 milliárd forint összegű volt a devizaalapú lakáshitel-állomány, 2009-ben pedig már 2462 milliárd, tehát gyakorlatilag ez alatt a két év alatt, amikor a bankok már mérték, hogy nőtt az árfolyamkockázat, kihelyeztek ezermilliárd forintnyi hitelt lakásállományba devizaelszámolással. Szerintem ennek kivizsgálása mindenféleképpen szükséges.

Korábban említettem, hogy a bankok semmiféle útmutatót nem adtak az ügyfeleknek arra nézve, hogy hol tudják a kockázatot figyelemmel kísérni. Egyetlenegy szerződésben nem

találtam azt, hogy felhívták volna a figyelmet arra, hogy az ügyfelek figyeljék akár a svájci LIBOR alakulását, nem találtam Magyarországon olyan honlapot – sem a PSZÁF, sem a Magyar Nemzeti Bank, sem egyetlenegy bank honlapján –, ahol nyomon lehetne például követni a CHF LIBOR alakulását, illetve ezt az árfolyamkockázatot és kamatkockázatot jelző mutatót sem. 2007-ben a forinthitelek THM-je általában 17 százalék körül mozgott, a svájcifrank-elszámolásoké pedig 7 százalék között. 17 százalék áll szemben 7 százalékkal. Ez azt jelenti, hogy a hitelfelvevők nem voltak jogosultak forinthitel felvételére; egyszerűen bement a bankba, azt mondta, hogy ilyen jövedelmi viszonyom van, ilyen ingatlanom van, szeretnék felvenni egy forinthitelt, és elutasították.

Nem állja meg a helyét az az összehasonlítás, hogy a devizahitelek még így is jobban jártak, mintha forinthitelt vettek volna fel, mert forinthitelt nem vettek volna fel. Ugyanígy jelentkezett ez a végtörlesztésnél is. Bement az ügyfél, hogy szeretne végtörleszteni, és azt mondák, hogy uram, az ön jövedelmi viszonya és az ön ingatlana nem teszi lehetővé, hogy forinthitelt vegyen fel, hogy kiváltsa végtörlesztéssel a devizahitelét. Azért foglalkozunk mi, civilek ezzel a témakörrel, mert úgy érezzük, hogy az erre hivatott állami hatóságok és hivatalok, amelyeket gyakorlatilag mi a saját adóinkból tartunk fent, nem tették meg azokat a lépéseket, amelyekre szükség lett volna. Tartalmazza a jelentés is, hogy gyakorlatilag a pénzügyminisztérium mutogat a PSZÁF-re, a PSZÁF mutogat Magyar Nemzeti Bankra, a Magyar Nemzeti Bank pedig mutogat a parlamenti képviselőkre, hogy nem megfelelő törvényeket hoztak. A mai napig is a PSZÁF-től olyan jelzéseket kapunk, hogy nem jogosultak eljárni, nem jogosultak vizsgálni a beadott indítványainkat, egytől egyig jönnek vissza; a múlt heti ülésen minden képviselő hölgynek és úrnak kiosztottam, hogy milyen válaszokat kapunk vissza. Ez a helyzet egyszerűen megengedhetetlen.

Továbbmegyek. Az ügyészségi feljelentéseket sorra küldi vissza az ügyészség mondva csinált indokokkal, hogy nem hajlandó vizsgálni. A jelenlegi tendencia az, hogy ha bírósághoz fordulunk, a bíróság első dolga gyakorlatilag az, hogy azt mondja, hogy egy tisztességtelen piaci magatartás a per tárgya, ezáltal ő nem jogosult eljárni, és áthelyezi megyei hatáskörbe. Az idei évtől az új törvények alapján megyei hatáskörben már csak ügyvéd közreműködésével lehet pert indítani, illetve az ügyfélnek eljárni. Egy teljesen kiszolgáltatott helyzetben lévő devizahiteles gyakorlatilag nem tudja perelni a bankot, mert nem tud ügyvédet fizetni, mert nincs arra jövedelme, a hatóságok, hivatalok nem járnak el, a bankokhoz nem lehet bemenni tárgyalni. A bankfiókba be lehet menni beszélgetni egy ügyintézővel, aki semmiben nem jogosult eljárni, ha pedig leveleket írunk a bankközpontba, akkor félreértik a kérdést, nem arra válaszolnak, mellébeszélnek. Mindenféleképpen azt javaslom tehát, hogy az ügyészség szerepét kellene ezen a téren határozottabbá tenni. Fel kellene oldani, melegíteni a korábban lezárt ügyészségi beadványokat, és ki kellene vizsgálni azokat a megállapításokat, amelyek az albizottság anyagában vannak, illetve amelyek elhangzottak idáig, hogy a végére járjunk ennek az ügynek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Szigorúbb leszek a következő két hozzászóló esetében. Galcsikné Erdősi Éva következik, aztán pedig Kaszai Sándor.

GALCSIKNÉ ERDŐSI ÉVA (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete): Köszönöm még egyszer. Én csak egy kis segítséget szeretnék kérni. Az előterjesztésben kétszer van bent ugyanaz a pont: az egyik azt mondja, hogy 30 millió a kölcsönöknél és 15 millió a lízingnél, a másiknál pedig 30 millió a kölcsönnél és 20 millió a lízingnél. Azt szeretném kérni, hogy pontosítsa nekem az elnök úr, hogy most a bizottság melyiket támogatja, mert ez ugyanarra vonatkozik; vagy így döntünk, vagy úgy.

ELNÖK: A bizottság többsége mind a kettőt támogatta. Ahogy én láttam, úgy oszlottak meg a szavazatok – idézzük fel –, hogy a kormánypárti többség mind a kettőt támogatta, az ellenzék jelen lévő tagjai pedig egyiket sem.

GALCSIKNÉ ERDŐSI ÉVA: Akkor biztos, hogy én vagyok nagyon kevés ehhez a dologhoz. Egy dologról beszélünk, hogy mennyi legyen lízing esetében az a határ: 15 vagy 20 millió forint. Mind a kettőt nem lehet támogatni, mert vagy 15-öt támogatok vagy 20-at, mind a kettőt nem hiszem, hogy lehet. 30 volt az eredetiben, ezt módosítja most ez arra, hogy a lízingszerződések esetében 15 vagy 20 millió forint lehet a felső határ. Azt gondolom, hogy ebből választania kellene a bizottságnak, mind a kettőt nem tudja támogatni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szerintem erre Boldog István képviselő úr fog válaszolni.

BOLDOG ISTVÁN (Fidesz): Szeretném mondani, hogy azért támogattuk mind a kettőt, mert szeretnénk fennhagyni még saját magunknak a lehetőséget arra, hogy tovább tárgyaljuk ezt az ügyet, és majd természetesen ki fogjuk választani a megfelelő ütemben azt, hogy melyiket fogjuk a végszavazásnál támogatni. Nem akartuk elvetni egyiket sem, ezért támogattuk mind a kettőt. Tudtuk, hogy miről szavazunk, legyen benne nyugodt, azért azt gondolom, ez mégiscsak a képviselőknek az a munkahelye, ahol tudják, hogy felelősséggel miről döntenek. Ne tessék abban a hitben lenni esetleg, hogy nem tudjuk, hogy miről döntünk! Tudjuk, hogy miről döntünk. Meg akartuk adni a lehetőséget Rogán úrnak, hogy megvédje akár mind a két álláspontját, miután mind a kettőt ő terjesztette be. Természetesen más bizottságokban, illetve a frakcióülésen erről majd szó lesz, ott meg fogjuk ezt vitatni, és akkor ki fogjuk alakítani a végleges álláspontunkat. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Éva felcsigázta az érdeklődésünket. Szabó Zsolt alelnök úrnak is megadom a szót. Parancsolj!

SZABÓ ZSOLT (Fidesz): Köszönöm szépen. Szeretném jelezni, hogy a gazdasági bizottság ugyanígy döntött, tehát mi a parlament elé szeretnénk bevinni ezt a kérdést teljes körűen, ahol a szakmai irányítás, tehát a Nemzetgazdasági Minisztérium, a kormány és azáltal a képviselők is ki tudják fejteni a véleményüket. Azt hiszem, hogy talán ez a demokrácia. Mi mint bizottság lehetőséget teremtünk arra, hogy ez a folyamat lefusson.

GALCSIKNÉ ERDŐSI ÉVA (Banki Hitel Károsultjainak Egyesülete): Csak egy mondat. Számomra ez egy viszonylag egyszerű problémának tekinthető, azzal szemben, hogy itt sokkal lényegesebb problémák vannak, amelyekre úgy érzem, hogy sokkal kevesebb idő fordítódik, mintsem hogy az megállapításra kerüljön, hogy a lízingszerződés 15 vagy 20 millió. Természetesen megértem az önök álláspontját. *(Boldog István: Ne haragudjon, ez egy nagyon fontos kérdés.)* Egészen más hatása van, így van, viszont azt gondolom, hogy itt elhangzottak ennél sokkal fontosabb kérdések, amelyre korántsem fordítanak ennyi időt. Elnézést, ez az én véleményem. Köszönöm. *(Mágori Józsefné: Elnök úr, elég volt!)*

ELNÖK: Bocsánat, mindjárt megadom a szót, de hátha átvágjuk ezt. Úgy ítélem meg, hogy Éva nem akar már tovább szólni. Ha elfogadja képviselő úr, akkor szerintem meghallgatjuk még Kaszai Sándor urat, utána pedig reagálás és zárás következik. Érzem én is, hogy egy picit elfáradtunk már az ülés végére. *(Fejér Andor: Valaki elfáradt, elnök úr.)* Kaszai Sándor úr a szó. Tessék parancsolni!

KASZAI SÁNDOR (Pertársaság a Hitelkárosultakért): Köszönöm szépen. Sajnálom, hogy idekeveredett ez a bizottsági ülés. Végigültem az összes albizottsági ülést, amelyen az előző napirendi pontot tárgyalták, és ott igazából bárki hozzászólhatott, úgy vették, hogy ez egy segítő dolog. Most úgy érzem, hogy majdnem mi leszünk azok a problémás emberek, akik fel merik hozni azokat a dolgokat, ami minket bánt, amivel kapcsolatban úgy érezzük, hogy nem tettek meg mindent az érdekünkben. Ezt sajnálom, tényleg. Én most egész másról szerettem volna beszélni; például arról, hogy alelnök úr megszólított bennünket úgy, hogy mit gondolunk mi, hogy majd az állam fogja kifizetni helyettünk a hitelünket. *(Szabó Zsolt: Nem ezt mondtam.)* Nem. Legelőször azzal kezdeném, hogy amikor ez az egész elindult, a hitelkárosultak azt mondták, hogy tisztességes feltételek mellett mi ki akarjuk fizetni a hiteleinket, de tisztességes feltételek mellett, nem úgy, mint ahogy most van. Örömmel hallottam a Bankszövetség oldaláról a hölgyet, mert több bankszövetségi vezetővel voltam ott, és egyik sem mondta, hogy önök úgy érzik, hogy ebben hibásak; ön az első, akitől ezt hallom. *(Sütő Ágnes közbeszólása.)* Az albizottsági ülés is nyilvános volt.

ELNÖK: Bocsánat, hadd vezesse az elnök az ülést! Mindig egyvalaki szól, úgy van a Házszabályunkban, és amikor valaki reagálni akar, akkor felteszi a kezét, és én szót adok neki. A műsoron kívüli diskurzusoknak így a vége felé már nincs helye, vagy akkor nem bizottsági ülés keretében folytatódik tovább a beszélgetés, mert ott nyilvánvaló...

KASZAI SÁNDOR (Pertársaság a Hitelkárosultakért): Egy mondatot szeretnék még mondani, és be is fejezem, pontosan ezzel kapcsolatban, hogy mi ki akarjuk fizetni. A mai Magyar Nemzetben megjelent egy cikk, ami nagyon-nagyon hátráltatja ezt a helyzetet, ami ilyen főcímmel jött ki, hogy a hitelkárosultak csodára várnak, várják az első olyan bírósági pert, ahol nyerni fognak, és nem akarják, hogy más fizesse ki helyettük az adósságot.

Kérem, nézzék ezt meg! Önök ezzel egyetértenek? Szeretnék erre választ kapni majd valamikor; nem most, mert ennek utána kell nézni, de ez nagyon-nagyon hátráltatja azt az ügyet, hogy szembe tudjunk nézni egymással. Köszönöm. Részleteiben ennyi idő szinte semmire nem elég.

ELNÖK: Én köszönöm szépen a megértést. Fejér Andor képviselő úr következik, aztán Szabó Zsolt alelnök úr. Aki akar a kormányparti oldalról, az most reagálni fog, sorban szót fogok adni. Gondolkodjon azon fősztályvezető úr, hogy akar-e, ha igen, akkor miben reagálni, és utána le fogom zárni az ülésnek ezt a szakaszát.

Először jelentkezett Fejér Andor, aztán utána Szabó Zsolt alelnök úré a szó. Tessék parancsolni!

FEJÉR ANDOR (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Azt gondolom, hogy tényleg elkövetjük azt a hibát, hogy nem tudjuk, hogy kinek mi a feladata. Természetesen érzékelem és ismerem elnök úr gondolkodásmódját: azért hívja meg önöket, hogy meghallgassuk önöket. Ha önök azt gondolják, hogy az a feladatuk, hogy minősítsék, hogy mi egy adott kérdéssel esetleg többet foglalkozunk vagy kevesebbet, akkor szeretném önöknek elmondani, hogy nem lehet olyan információjuk, hogy ezt el tudnák bírálni, mert nem tudhatják, hogy egy adott kérdéssel mi mennyit foglalkozunk. Hogy itt adott esetben esetleg három mondattal több vagy kevesebb hangzik el, mint ahogy ön ezt megítéli? Meggyőződésem, hogy nem ezért hívtuk önöket, hanem azért, hogy minél több javaslatot tegyenek annak érdekében, hogy a hitelkárosultak érdekében minél mélyebb, hathatósabb döntéseket tudjunk előkészíteni, minél komolyabb döntésekre tegyünk javaslatot a kormányzat számára.

Amellett azért ne menjünk el, hogy ne vegyük észre, hogy az elmúlt másfél évben ez a kormány tíz intézkedést tett ez ügyben – nem akarom húzni az időt azzal, hogy felsorolom, hogy ezek az intézkedések mire vonatkoztak az elmúlt másfél esztendőben –, és itt elhangzott főosztályvezető úr részéről a további intézkedések tervezete is. Azt értjük és érzékeljük, hogy természetesen olyan sok meg olyan széles az a réteg, amely érintett – és persze ebben vannak kilátástalan helyzetbe került családok is –, hogy önök nem mondhatják azt, hogy uraim, önök nyugodtan dőljenek hátra, mert elvégezték a munkájukat. Ez egy természetes dolog. Akkor, ha esetleg átesünk a lónak a másik oldalára, és én meg akarom mondani önöknek, hogy önök mit képviseljenek, meg önök meg akarják nekem, nekünk mondani, hogy egy adott kérdéssel mennyi ideig foglalkozzunk, azt gondolom, hogy szereptévesztésbe esünk, és én nem szeretek ebbe a szereptévesztésbe esni.

Arra kérem önöket, hogy olyan típusú észrevételeket és javaslatokat tegyenek a bizottság tagjai számára, amely valójában segíti a munkánkat. Az nem létezik, tisztelt hölgyem, uram, hogy ezek az intézkedések csak kizárólag rosszak, mert egy mondat nem hangzott el az önök részéről vagy egyikőjük szájából sem, hogy igen, érzékeljük, hogy szeretnének tenni valamit, de szeretnénk még további javaslatokat tenni, és akkor mindjárt más a gyerek fekvése. Nem tudom, hogy tetszik-e érzékelni, hogy egy picit a minőségi munka irányába szeretném eltéríteni önöket annak érdekében, hogy az a munka, amit mi elvégzünk és annak az eredménye olyan minőség felé próbáljon meg közelíteni – természetesen ezt nem fogjuk elérni –, amit önök elvárnak tőlünk. Ehhez kérjük az önök partnerségét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én köszönöm szépen. Tudom, hogy Szabó Zsolt alelnök úr jelzett, és meg is fogom neki adni a szót, viszont azt szeretném javasolni, hogy miután mi itt szakmailag mindig az ügyre koncentrálnak szoktuk a vitákat lefolytatni, amennyiben lehetséges, szeretném, ha most már lezárnánk azt a részét a párbeszédnek, ami esetleg további sérüléseket okozna egymáson (*Mágori Józsefné: Az előbb is így történt.*), és azt követően ha van még olyan érdemi észrevétel, akkor annak helyt adok, ha pedig nincs, akkor meg fogom kérni a főosztályvezető urat, hogy reagáljon, és utána lezárjuk az ülést.

Szabó Zsolt alelnök úr a szó. Parancsoljon, alelnök úr!

SZABÓ ZSOLT (Fidesz): Köszönöm szépen. Szeretném ismételt megköszönni Szabó József úr tisztán látó képességét. Ön tökéletesen megfogalmazta, amit én próbáltam félmondatba beletenni: három talpon. Az első, hogy van egy pénzügyi kötelező céltartalékképzés, amit meg kell tenni. Erre utaltam, amikor azt mondtam, hogy risk, kockázatelemzés. Ezt nagyon jól tudják a bankok. Úgy gondolom, hogy nagyon tisztességes volt, amit a bankosok itt kinyilvánítottak, hogy igenis tudják, hogy benne vannak, tenni akarnak, és ott vannak aktívan. Azt hiszem, hogy ezért hálásak lehetünk ilyen szempontból, ez előrevizsi a dolgokat.

A másik téma a devizahitelek felvételi témája, amit ön említett. Igen, tudok olyan ingatlant Budapesten, amit egymilliárd forintból megépítettek: ez egy nemzetközi cég volt, fogta az értékpapírt, kivitte Amerikába, kétmilliárd elismert befektetését elfogadták, és ebből lett egy hatalmas válsághelyzet, amelyben benne volt a devizaügylet is, hiszen miután devizában nagyon sok forintot kaptak egy dollárért, egy euróért, ez így nekik nagyon megérte, tehát kialakult egy olyan pénzügyi válság, ami nincs tényleges gazdasági teljesítés nélkül. Ezzel kapcsolatban egyszer a parlamentben mondtam egy kifejezést, és akkor megkaptam a magamét, hogy ez Marx-Engels többletérték, én meg mondtam, hogy nem, Ricardo, száz évvel korábban, és nagyon jól összeállt ez a dolog, nem volt valódi teljesítés mögötte. Itt is az a baj, hogy nem volt valódi teljesítés mögötte.

A másik, amit szeretnék önnek megerősíteni, hogy igenis, a civil szféra hangjára szükség van, nagyon igényeljük, jól csinálják, tegyék, nyissák ki, mondják, hallják az emberek, legyen elfogadott hangja ennek az egésznek. A civil szférának és a civil összefogásnak ez a feladata. Mi azt szeretnénk, ha nagyobb erőt tudnának összefogni, tehát ne 48 civil szervezet legyen, hanem legyen kettő, mint Németországban, és az a kettő megfelelő hangon és erővel tudja képviselni az embereket. Összefogás mindenben.

Kaszai úrnak, ha megengedi, kifejténém azt a mondatot, ahonnan indultunk. Induljunk ki abból – és most mondom a szubjektív oldalt –, hogy én magyar ember vagyok, mindig jóindulattal állok a másikhöz, és azt szeretném, ha segíteni tudnék. Bárcsak ki tudnánk fizetni mindenki helyett a hiteleket, de nem megy, ezért próbálunk szakmailag – és most áttérek a gazdasági szakmára – egy olyan megoldást találni, ahol mindenki beletesz egy kis pénzt, és amíg tudunk, addig nyújtózkodunk, nehogy bedőljön az állam, és próbálunk segíteni. Én nem azt mondtam, hogy azt szeretnénk, hogy kifizetjük az egészet, hanem azt fogalmaztam meg önnek, hogy politikusként kötelezettségünk tízmillió magyar embert képviselni itt a hazában és a többi határon kívül. Amikor amellet érvelek, hogy segítsünk a devizahiteleseknek, azt is tudom, hogy mit mondok annak, akinek nincs devizahitele, és kérdezi, hogy ő miért nem, és ezt a rendszert nekünk harmóniában, egyensúlyban kell tartani. Az összes gazdasági lépésünk, jogszabály-alkotásunk ebbe az irányba mutat.

Szeretném önnek mondani, hogy a mérlegben van egy másik elv is: a 2008-2010 között megtett lépések és azok gazdasági, pénzügyi hatása, amivel segítettünk az embereknek, és a 2010 óta megtett lépések. Azt kérem, és itt Andor megelőzött, hogy tegyenek olyan konkrét javaslatot, aminek megvan a költségvetési oldala, megvan a mai, Európai Unió belüli jogszabályi oldala – utalok itt az előbbi nemzetközi könyvvizsgálói standardokra, amelyre utaltam az előbb a hölgynek –, és tegyenek olyan javaslatokat, amelyben jól tudunk együtt gondolkodni. Az nem megy, hogy újabb 10-30 milliárdot bele tudjunk tenni, az nem működik, de az, hogy ilyen finoman lépegetünk, hogy a 20 milliót bírjuk-e el pénzügyileg a költségvetésben, vagy 15 milliárd legyen a lízing, ezt bírjuk-e el költségvetésben, mi ezért felelősséggel tartozunk, felelősséget érzünk, és én a magam részéről biztos, hogy erre esküdtem fel. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem tudom, hogy van-e még hozzászólás vagy reagálási igény. Most úgy érzem, hogy egy picit olyan irányba ment el a beszélgetés, ami az eredeti szándékoktól eltért, tehát a következő alkalommal kísérletet teszek arra, ha lesz ilyen, hogy az eredeti mederben tudjuk tartani a dolgokat, ahol szakmai ügyekben a problémák felvetésében és az arra adott viszonzásokban tudunk haladni. Csak azt szeretném mondani a civil képviselők védelmében, hogy az elmúlt két évben nagyon sok időt nagyon hosszan töltöttem el velük, amikor egy-egy ügyet részletesen végigbeszéltünk, egy kormányzati előterjesztés kapcsán véleményeket fogalmaztunk meg, és ott alakult ki annak az érzete, hogy nem nagyon találnak olyan helyet, ahova érdemben a saját véleményeikkel, javaslataikkal el tudnának menni, egyedül a bizottság kínálta azt a felületet, hogy egyáltalán valahova be lehet diktálni néhány dolgot. Nyilvánvalóan ez néha egy kicsit érzelmileg átfűtöttebben történik meg, ezt én is látom.

A beszélgetés első része, az első két napirendi pont szerintem szakmailag nagyon helyénvaló volt, ennek a második résznek a tanulságait pedig mindannyian fogjuk viselni. Én a magam részéről most azt javaslom, hogy ne folytassuk ezt tovább, itt zárjuk le. Megköszönöm főosztályvezető úrnak is a részvételt, a Bankszövetség képviselőjének is, a civil szervezetektől meg azt kérem, hogy a későbbiekben fogom őket keresni, és ha van olyan típusú konzultációs igény, illetve van olyan javaslat, amit hozzunk ide be, akkor azt kérem, hogy tegyék meg. A következő alkalommal akkor fogunk konzultatív módon ilyen

összejövetelet szervezni, ha olyan fordulóponthoz érkezünk, amikor van érdemi előrelépés a devizahitelezés ügyében ezen túl, mint amit most láttunk az elmúlt időszak döntései között.

Tisztelt Bizottság! Ezzel ezt a napirendi pontot lezárom. Nem teszek egyéb elnöki összefoglalót. Az ülés egésze egy embert próbáló dolog volt, háromórás ülést tartottunk, és nagyon fontos ügyeket, kérdéseket beszéltünk meg. A jövő héten is van bizottsági ülésünk, az azt követő héten is, és a parlament munkarendjéből adódóan nagyon komoly, ilyen nagyságrendű kérdések kerültek a napirendünkre, amelyeket végig fogunk beszélni. Önöket is szívesen látjuk ezeknél, és a devizahitelezés ügyének kérdését pedig folyamatosan napirenden tartjuk, megfelelő formákat találunk erre.

Köszönöm szépen, hogy eljöttek, hogy megtiszteltek bennünket, a bizottságnak pedig köszönöm a kitartó működést. Jó munkát kívánok mindenkinek! Vélhetőleg jövő héten hétfőn vagy kedden bizottsági ülést tartunk; az egyik napon biztosan. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 36 perc)

Szabó Zsolt
a bizottság alelnöke

Simon Gábor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina